Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
C sērija

C/2026/4113

29.7.2026.

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

Norādījumi par 26. pantu Regulā (ES) 2024/1735 par pasākumu satvara izveidi Eiropas neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas ekosistēmas stiprināšanai un ar ko groza Regulu (ES) 2018/1724

(C/2026/4113)

SATURA RĀDĪTĀJS

Lappuse

1. IEVADS 2
2. NNEIA 26. PANTA DARBĪBAS JOMA 3
   - 2.1. Izsoles, kas ietilpst NNEIA darbības jomā 3
   - 2.2. Atbrīvojumi un īpaši noteikumi 5
3. IZSOĻU PLĀNOJUMS, TOSTARP AR CENU NESAISTĪTI KRITĒRIJI 8
4. AR CENU NESAISTĪTU KRITĒRIJU SPECIFIKĀCIJA UN NOVĒRTĒJUMS 11
   - 4.1. Atbildīga uzņēmējdarbība 12
   - 4.2. Kiberdrošība un datu drošība 13
   - 4.3. Spēja pilnībā un laikus īstenot projektu 15
   - 4.4. Ieguldījums noturības stiprināšanā 16
   - 4.5. Ieguldījums ilgtspējas stiprināšanā 20

1. pielikums. Noturības kritērija plūsmkarte 22

2. pielikums. NNEIA atbilstošu FE iekārtu piemērs saskaņā ar Īstenošanas regulas 7. panta 1. punktu 23

3. pielikums. NNEIA atbilstošu sauszemes vējturbīnu piemērs saskaņā ar Īstenošanas regulas 7. panta 3. punktu 24

1. **IEVADS**

Ar cenu nesaistīti kritēriji atjaunīgo energoresursu izvēršanas izsolēs ir svarīgi, lai palielinātu uzņēmumu un ES neto nulles emisiju tehnoloģiju ražošanas konkurētspēju un piesaistītu Eiropai papildu tīras investīcijas. Regulā (ES) 2024/1735 par pasākumu satvara izveidi Eiropas neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas ekosistēmas stiprināšanai un ar ko groza Regulu (ES) 2018/1724 (dēvēta par Neto nulles emisiju industrijas aktu jeb NNEIA) ([1]) ir paredzēti noteikumi par ar cenu nesaistītiem kritērijiem izsolēs, kas nosaka jaunu modeli atjaunīgās enerģijas izsolēm ES. Šajā modelī, novērtējot piedāvājumus, tiek ņemti vērā plašāki sociālie ieguvumi, ko sniedz ne tikai cena, bet arī piegādes drošība, vides aizsardzība un spēcīgāka piegādes ķēde.

Dragi ziņojumā ([2]) citstarp ir uzsvērta ar cenu nesaistītu kritēriju nozīme sistēmas integrācijas uzlabošanā, inovācijas veicināšanā un noturības stimulēšanā. Ziņojumā arī norādīts, ka Komisijas norādījumi būs svarīgi, lai palīdzētu dalībvalstīm skaidri definēt un piemērot kritērijus ([3]). Šis paziņojums tieši atbilst šiem tālejošajiem mērķiem, sekmējot izpratni par NNEIA 26. pantā noteiktajiem, ar cenu nesaistītajiem kritērijiem un sniedzot praktisku ieskatu, lai veicinātu to konsekventu un efektīvu piemērošanu visā ES.

Atjaunīgās enerģijas izsoles (“izsoles”) ir konkursa procedūru mehānisms, kura mērķis ir atbalstīt atjaunīgās enerģijas ražošanu vai patēriņu. Atjaunīgo energoresursu enerģijas īpatsvara palielināšanos ir ievērojami veicinājušas dalībvalstu rīkotās izsoles. Šajās izsolēs var būt iesaistīts valsts atbalsts. Tās var piešķirt projekta izstrādes tiesības attīstītājam konkrētā vietā vai sniegt publisku atbalstu atjaunīgo energoresursu projektu būvniecībai, vai abus. Izsoles ir ļāvušas dalībvalstīm konkurenciāli noteikt finansiālā atbalsta līmeni atjaunīgo energoresursu tehnoloģijām. Izsolēm ir arī bijusi nozīmīga loma publiskā atbalsta apmēra optimizēšanā ([4]). Tādējādi tās ievērojami palīdz paātrināt pāreju no fosilajām degvielām uz atjaunīgajiem energoresursiem ES. Iekļaujot izsoles plānojumā ar cenu nesaistītus kritērijus, dalībvalstis var veicināt dažādus politikas mērķus un pienācīgi atalgot projektus, kas izceļas citu starpā, pamatojoties uz kvalitātes kritērijiem, kas nav cena.

NNEIA 26. pantā ir noteikts, ka dalībvalstīm atjaunīgo energoresursu enerģijas apguves izsolēs noteikti ar cenu nesaistīti kritēriji jāpiemēro vismaz 30 % no gadā izsolītā apjoma vai – alternatīvā kārtā – vismaz 6 gigavatiem gadā katrai dalībvalstij ([5]). Šo noteikumu piemēro no 2025. gada 30. decembra.

Komisijas Īstenošanas regulā (ES) 2025/1176 (“Īstenošanas regula”) (2025. gada 23. maijs), ar ko nosaka pirmskvalifikācijas un piešķiršanas kritērijus izsolēm par atjaunīgās enerģijas apguvi, ir sīkāk precizēti ar cenu nesaistītie kritēriji, kas noteikti NNEIA 26. pantā ([6]). Tā atvieglo minēto kritēriju izstrādi un piemērošanu un nodrošina vienveidību visā Savienībā, vienlaikus sniedzot dalībvalstīm pietiekamu elastību.

Šis paziņojums ir paredzēts tikai kā norādījumu dokuments, lai palīdzētu dalībvalstīm īstenot NNEIA 26. pantu. Juridisks spēks ir tikai ES tiesību aktu tekstam. Autoritatīva regulas interpretācija ir vienīgi Eiropas Savienības Tiesas kompetencē.

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1735 (2024. gada 13. jūnijs) par pasākumu satvara izveidi Eiropas neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas ekosistēmas stiprināšanai un ar ko groza Regulu (ES) 2018/1724 (OV L, 2024/1735, 28.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj).

([2]) Draghi, M. (2024. gads), *“The Future of European Competitiveness”*, Brisele, Eiropas Komisija. Pieejams: Dragi ziņojums par ES konkurētspēju (skatīts: 12.3.2026.).

([3]) “Komisijas norādījumi būs svarīgi, lai palīdzētu dalībvalstīm noteikt un piemērot skaidrus, pārredzamus un salīdzināmus kritērijus, kas ir viegli pieejami, piemērojami un izmērāmi.” – Dragi ziņojums.

([4]) Komisijas Ieteikums (2024. gada 13. maijs) par atjaunīgo energoresursu enerģijas izsoļu modeli (C(2024) 2650).

([5]) 30 % slieksnis būtu jāaprēķina, izmantojot līdzīgu rādītāju visam izsolītajam apjomam neatkarīgi no tā, vai tas attiecas uz jaudu vai ražošanu.

([6]) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2025/1176 (2025. gada 23. maijs), ar ko nosaka pirmskvalifikācijas un piešķiršanas kritērijus izsolēm par atjaunīgās enerģijas apguvi (OV L, 2025/1176, 18.6.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1176/oj).

Šis paziņojums neattiecas uz atjaunīgo energoresursu enerģijas apguves izsolēm, ko rīko saskaņā ar ES publiskā iepirkuma tiesību aktiem ([7]), un citiem publiskās intervences veidiem. Šie temati ir aplūkoti atsevišķos Komisijas paziņojumos, kuros sniegti norādījumi attiecīgi par NNEIA 25. pantu ([8]) un 28. pantu ([9]).

2. **NNEIA 26. PANTA DARBĪBAS JOMA**

2.1. **Izsoles, kas ietilpst NNEIA darbības jomā**

NNEIA 26. pants.

1. *Izsoles attiecībā uz 4. panta 1. punkta a)–j) apakšpunktā uzskaitītajām tehnoloģijām, kas ir atjaunīgās enerģijas tehnoloģijas*

Saskaņā ar 26. panta 1. punktu ar cenu nesaistīti kritēriji būtu jāiekļauj izsolēs par tehnoloģijām, kas atbilst diviem nosacījumiem: 1) tehnoloģijas, kas uzskaitītas 4. panta 1. punkta a)–j) apakšpunktā, un 2) tās ir klasificējamas kā atjaunīgās enerģijas tehnoloģijas. NNEIA 3. panta 3. punktā "**atjaunīgās enerģijas tehnoloģijas**" ir definētas kā tehnoloģijas, kas ražo atjaunīgo energoresursu enerģiju. Šeit "atjaunīgo energoresursu enerģija" atbilst Atjaunojamo energoresursu direktīvas (RED) ([10]) 2. panta 1. punktā sniegtajai definīcijai. Saskaņā ar *RED* atjaunīgo energoresursu enerģija ir "enerģija no atjaunojamiem nefosilajiem energoresursiem, proti, vēja, saules (saules siltumenerģija un saules fotoelementu enerģija) un ģeotermālā enerģija, apkārtējās vides enerģija, plūdmaiņu, viļņu un cita jūras enerģija, hidroenerģija un biomasas, atkritumu poligonu gāzes, notekūdeņu attīrīšanas staciju gāzes un biogāzes enerģija".

Pamatojoties uz šiem nosacījumiem, attiecīgās tehnoloģijas ir uzskaitītas Īstenošanas regulas 2. zemsvītras piezīmē un ir šādas:

— saules enerģijas tehnoloģijas, tai skaitā fotoelementu (FE) tehnoloģijas, saules siltumenerģijas elektrotehnoloģijas un saules siltumenerģijas tehnoloģijas;

— sauszemes vēja enerģijas un atkrastes atjaunīgās enerģijas tehnoloģijas;

— siltumsūkņi un ģeotermālās enerģijas tehnoloģijas;

— ūdeņraža tehnoloģijas, to vidū elektrolīzeri un ūdeņraža elementi, ja tos izmanto atjaunīgās enerģijas ražošanai;

— ilgtspējīgas biogāzes un biometāna tehnoloģijas;

— ilgtspējīgu alternatīvo degvielu tehnoloģijas, kas ir atjaunīgo degvielu tehnoloģijas.

No NNEIA 4. panta 1. punkta a)–j) apakšpunktā uzskaitītajām tehnoloģijām par **atjaunīgās enerģijas tehnoloģijām neuzskata šādas tehnoloģijas**, un tāpēc tās neietilpst NNEIA 26. panta darbības jomā: c) akumulatoru un enerģijas uzkrāšanas tehnoloģijas ([11]); g) *CCS* tehnoloģijas; h) elektrotīkla tehnoloģijas, to vidū elektrouzlādes tehnoloģijas transportam un tīkla digitalizācijas tehnoloģijas; i) kodolskaldīšanās enerģijas tehnoloģijas, tai skaitā kodoldegvielas cikla tehnoloģijas.

"**Ūdeņraža tehnoloģijas**", piemēram, elektrolīzeri un degvielas elementi, ir neitrālas attiecībā uz to, vai to ražotais ūdeņradis ir atjaunīgais energoresurss. Tādējādi ūdeņraža tehnoloģijas ietilpst NNEIA 26. panta darbības jomā tikai tad, ja tās tiek izmantotas atjaunīgās enerģijas ražošanai. Tas nenozīmē, ka dalībvalstis nevar piemērot 26. pantu izsolēm ūdeņraža tehnoloģiju atbalstam, kuras var izmantot arī tāda ūdeņraža ražošanai, kas saskaņā ar RED nav atjaunīgs. Tomēr,

([7]) Direktīva 2009/81/EK, Direktīva 2014/23/ES, Direktīva 2014/24/ES vai Direktīva 2014/25/ES (OV L 216, 20.8.2009., 76. lpp., ELI: *http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj*).

([8]) Vietturis atsaucei uz Norādījumiem par NNEIA 25. pantu.

([9]) Komisijas Paziņojums – Norādījumi par to, kā īstenot 28.pantu Regulā (ES) 2024/1735 par pasākumu satvara izveidi Eiropas neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas ekosistēmas stiprināšanai un ar ko groza Regulu (ES) 2018/1724 (Neto nulles emisiju industrijas akts) (OV C, C/2026/123, 7.1.2026., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/123/oj).

([10]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/2001 (2018. gada 11. decembris) par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu (OV L 328, 21.12.2018., 82. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj).

([11]) Jānorāda, ka akumulatoru un enerģijas uzkrāšanas tehnoloģijas tomēr var veicināt, piemērojot energosistēmas integrācijas kritēriju.

aprēķinot izsoles apjoma minimālo robežvērtību, kurai jāpiemēro NNEIA 26. panta prasības, nevar ņemt vērā ūdeņradi, kas nav atjaunīgs ūdeņradis. "**Ilgtspējīgas alternatīvās degvielas**", kā definēts NNEIA 3. panta 7) punktā, ir ilgtspējīgas aviācijas degvielas, sintētiskas mazoglekļa aviācijas degvielas vai ūdeņradis aviācijai, kā definēts Regulas (ES) 2023/2405 3. panta 7), 13) vai 17) punktā, kas paredzētas aviācijas nozarei, vai degvielas, kas paredzētas jūras transporta nozarei, kā noteikts saskaņā ar Regulas (ES) 2023/1805 10. panta 1. un 2. punktu. Tā kā šī definīcija ietver degvielas no neatjaunīgiem energoresursiem, ir jāprecizē, ka NNEIA 26. panta darbības jomā ietilpst tikai ilgtspējīgas alternatīvo degvielu tehnoloģijas, ko izmanto atjaunīgās enerģijas ražošanai. Tāpēc ilgtspējīgas alternatīvās degvielas, kas ir arī atjaunīgas un ietilpst darbības jomā, ir šādas: aviācijā izmantotās biodegvielas un nebioloģiskas izcelsmes atjaunīgās degvielas (*RFNBO*), kā arī jūras transporta nozarē izmantotās biodegvielas, biogāze un *RFNBO*.

Turklāt hidroenerģija, biomasa, atkritumu poligonu gāzes un notekūdeņu attīrīšanas staciju gāzes, osmozes enerģijas tehnoloģijas un apkārtējās vides enerģijas tehnoloģijas, kas nav siltumsūkņi, neietilpst 26. panta darbības jomā, jo tās nav uzskaitītas NNEIA 4. panta 1. punkta a)–j) apakšpunktā.

Uz **daudztehnoloģiju izsolēm** (t. i., izsolēm vairāku tehnoloģiju izvēršanai) attiecas 26. pants, ja vismaz viena no tehnoloģijām, kas ietilpst izsoles darbības jomā, ir atjaunīgās enerģijas tehnoloģija, uz kuru attiecas minētais pants. Ja izsoles aptver vairākas tehnoloģijas, kuras visas ir 26. panta darbības jomā (piemēram, vēja tehnoloģijas un saules fotoelementi), 26. panta noteikumus piemēro visām tehnoloģijām. Izsolēs, kurās 26. panta darbības jomā ietilpst tikai viena vai vairākas atbilstīgās tehnoloģijas (piemēram, saules fotoelementi apvienojumā ar uzkrāšanu), 26. pantu piemēro tikai atjaunīgās enerģijas komponentam. Tāpēc, pārbaudot atbilstību 26. pantā noteiktajiem pienākumiem, tiks ņemta vērā tikai atjaunīgās enerģijas tehnoloģijai paredzētā izsoles daļa. Tomēr dalībvalstis var izvēlēties ar cenu nesaistītu kritēriju piemērošanu attiecināt arī uz uzkrāšanas komponentu. Turklāt, lai gan bateriju un uzkrāšanas tehnoloģijas tieši neietilpst 26. panta darbības jomā, dalībvalstis joprojām var atbalstīt to ieviešanu, piemērojot energosistēmas integrācijas kritēriju kā vienu no iespējām, kas dotas saskaņā ar ilgtspējas apsvērumiem.

2. *Vismaz 30 % no apjoma, ko gadā izsola katrai dalībvalstij, vai alternatīvā kārtā – vismaz 6 gigavatiem gadā katrai dalībvalstij atjaunīgo energoresursu enerģijas apguvei*

Izsolīto apjomu mēra, pamatojoties uz atjaunīgās enerģijas iekārtu jaudu vai ražošanas apjomu, ko paredzēts atbalstīt izsolēs. 30 % robežvērtība būtu jāaprēķina, izmantojot līdzīgu rādītāju visam izsolītajam apjomam neatkarīgi no tā, vai tā ir balstīta uz jaudu vai ražošanas apjomu, un to aprēķina no kopējā apjoma, kas izsolīts attiecībā uz visām atjaunīgās enerģijas tehnoloģijām, (t. i., ne katrai atjaunīgās enerģijas tehnoloģijai atsevišķi).

"Gadā" attiecas uz kalendārajiem gadiem, kas nozīmē, ka dalībvalstīm būs jānodrošina, ka vismaz 30 % no katras dalībvalsts katrā kalendārajā gadā izsolītā apjoma, sākot no 2026. gada (vai alternatīvi vismaz 6 gigavati, kas izsolīti gadā), atbilst NNEIA 26. panta prasībām. Attiecīgais datums, lai aprēķinātu gadā izsolāmo apjomu, ir izsoles publicēšanas datums, nevis līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas datums. Piemēram, ja izsole tiek publicēta 2026. gada novembrī un izsoles rezultāti tiek paziņoti 2027. gada maijā, izsoles apjomu ieskaita gadā, kurā izsole ir publicēta, šajā gadījumā 2026. kalendārajā gadā.

Tas, vai izsole ietilpst 26. panta darbības jomā, ir atkarīgs no izsoles mērķa. 26. pants attiecas uz izsolēm, kas definētas NNEIA 3. panta 27) punktā, t. i., izsolēm, kas paredzētas kā konkursa procedūru mehānismi, lai atbalstītu tādas enerģijas ražošanu vai patēriņu no atjaunīgajiem energoresursiem, uz kuru neattiecas iepirkuma direktīvu darbības joma ([12]). Izsoles, uz kurām minētā definīcija neattiecas, t. i., izsoles, kas aprobežojas ar licences vai koncesijas tiesību piešķiršanu jūras gultnes izmantošanai un neatbalsta atjaunīgās enerģijas ražošanu vai patēriņu, ir izslēgtas no NNEIA 26. panta darbības jomas. Tas attiecas arī uz dalībvalstīm, kuras vispirms rīko izsoli, lai piešķirtu nomas un attīstības tiesības, un pēc tam rīko izsoli, lai sniegtu finansiālu atbalstu.

([12]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/81/EK vai Direktīva 2014/23/ES, 2014/24/ES vai 2014/25/ES.

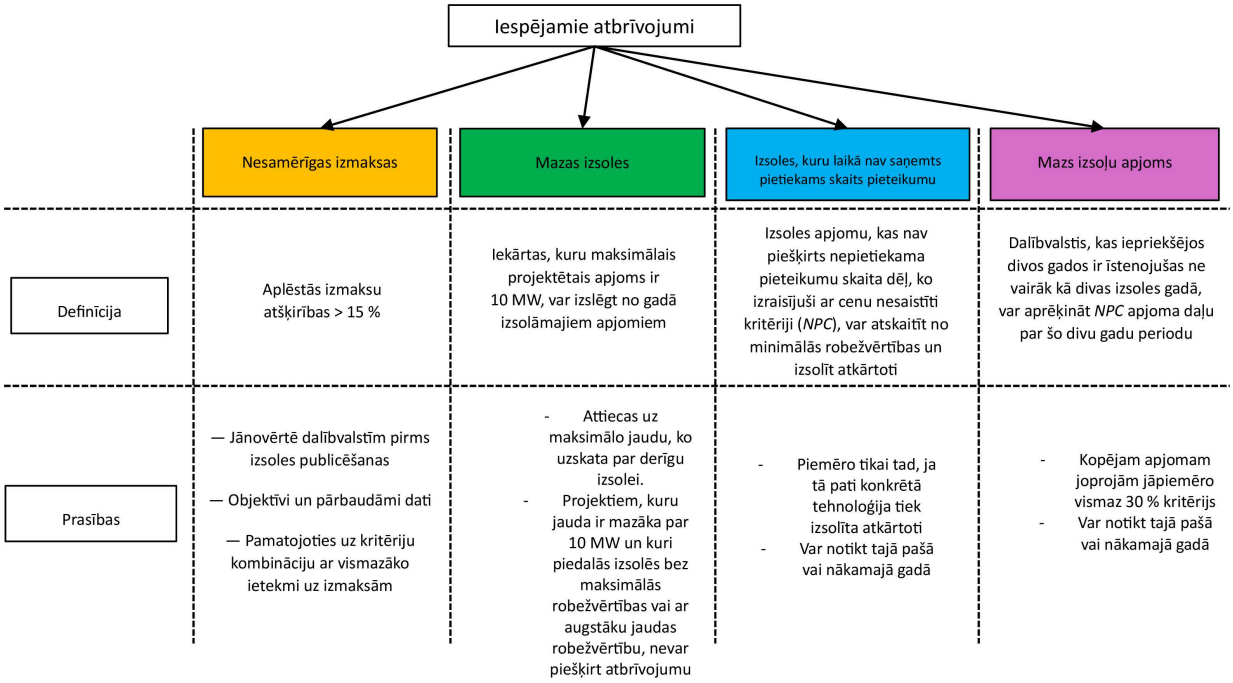
Atbalstot neto nulles emisiju tehnoloģijas, tās pašas izmaksas nevar atbalstīt divreiz. Tāpēc nav iespējams, ka būtu piemērojams gan NNEIA 26. pants, gan 28. pants ([13]).

2.2. **Atbrīvojumi un īpaši noteikumi**

NNEIA 26. pantā dalībvalstīm ir paredzēta elastība atbrīvot konkrētas izsoles no pienākuma iekļaut ar cenu nesaistītus kritērijus un izslēgt minētās izsoles no izsolāmo apjomu aprēķina pa gadiem un dalībvalstīm, lai atbilstoši konkrētiem nosacījumiem aprēķinātu 26. panta 7. punktā noteikto 30 % vai 6 GW pienākumu. Šie nosacījumi ir aprakstīti NNEIA 26. panta 5., 10. un 11. punktā un apkopoti 1. attēlā.

1. attēls

Atbrīvojumu kopsavilkums

([13]) Ja dalībvalsts izsolē piešķir ieguldījumu vai darbības atbalstu FE iekārtām, NNEIA 26. pants ļauj izmantot NNEIA kritērijus kā:
— atbilstības kritērijus vai
— piešķiršanas kritērijus (t. i., izsolē piešķir vairāk punktu projektiem, kas atbilst NNEIA kritērijiem).
Piemēram, attiecībā uz FE piešķirto atbalstu tās pašas attiecināmās izmaksas (FE iegādes izmaksas) nevar atbalstīt ar citu atbalsta pasākumu. Tāpēc FE nevar atbalstīt ar atsevišķu ieguldījumu atbalsta pasākumu (piemēram, ar papildu finansiālu kompensāciju saskaņā ar NNEIA 28. pantu).
Ja dalībvalsts piešķir ieguldījumu atbalstu FE iegādei ārpus izsoles (piemēram, pamatojoties uz atbalsta intensitāti), NNEIA 28. pants atļauj izmantot:
— ar cenu nesaistītus kritērijus, kas jāizmanto kā atbilstības kritēriji; vai
— papildu finansiālu kompensāciju, kas piešķirama par NNEIA prasībām atbilstošiem FE, ievērojot atbalsta intensitātes ierobežojumus, kas noteikti attiecīgajos valsts atbalsta noteikumos. Šos atbalsta intensitātes ierobežojumus nosaka piemērojamajos Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas noteikumos, tīras rūpniecības kursa valsts atbalsta regulējumā vai Pamatnostādnēs par valsts atbalstu klimata, vides aizsardzības un enerģētikas pasākumiem (*CEEAG*).
Tās pašas attiecināmās izmaksas nevar atbalstīt vairāk nekā vienā atbalsta pasākumā. Tas nozīmē, ka saistībā ar FE piešķirtu ieguldījumu atbalstu ārpus izsoles (piemēram, ar papildu finansiālu kompensāciju saskaņā ar NNEIA 28. pantu) nevar saņemt atbalstu par tām pašām attiecināmajām izmaksām (PE iegādes izmaksām) saskaņā ar citu atbalsta pasākumu, ja, piemēram, atbalsts tiktu piešķirts izsolē (neatkarīgi no tā, vai uz izsoli attiecas NNEIA 26. pants).
Tāpēc, kad atbalsts ir piešķirts, nav iespējams, ka būtu piemērojams gan NNEIA 26. pants, gan 28. pants.

2.2.1. *Nesamērīgas izsoles izmaksas*

NNEIA 26. panta 5. punktā ir noteikts, ka dalībvalstīm nevajadzētu būt pienākumam savās izsolēs iekļaut 1. punktā minētos, ar cenu nesaistītos kritērijus, ja, piemērojot šos kritērijus, tām rastos nesamērīgas izmaksas.

Saskaņā ar šo noteikumu aplēsto izmaksu atšķirības, kas pārsniedz 15 % katrā izsolē, var uzskatīt par nesamērīgām.

Ir svarīgi precizēt, ka termins "aplēsto izmaksu atšķirības" attiecas nevis uz konkrētu izsolīto tehnoloģiju, piemēram, galaproduktu vai komponentu, izmaksu atšķirībām, bet gan uz izsoles izmaksām, t. i., izmaksām, kas dalībvalstij radušās, piemērojot ar cenu nesaistītus kritērijus, proti, vai nu lielāku atbalstu izsoles uzvarētājiem, vai mazākus ieņēmumus no izsoles.' Nesamērīgās izmaksas ir jānovērtē dalībvalstij pirms izsoles publicēšanas. To var pierādīt tikai tad, ja dalībvalsts sniedz objektīvus un pārbaudāmus datus, kas liecina, ka minēto ar cenu nesaistīto kritēriju piemērošana radītu par 15 % lielākas izmaksu atšķirības starp izsoli, ko veic, izmantojot minētos ar cenu nesaistītos kritērijus, un izsoli, kurā konkrētai tehnoloģijai nepiemēro ar cenu nesaistītus kritērijus. "Objektīvi un pārbaudāmi dati" nozīmē, ka, lai piemērotu šo klauzulu, dalībvalstīm būtu jāsniedz dati, kuru pamatā ir precīza tirgus analīze, kas apliecinātu, ka kritēriju piemērošana palielinātu projektu piedāvājumu iesniegšanas izmaksas līdz līmenim, kas radītu nesamērīgas izmaksas salīdzinājumā ar izmaksu hipotētisko analīzi, ja netiktu piemēroti 26. pantā minētie, ar cenu nesaistītie kritēriji. Kā atsauci varētu izmantot pēdējo izsoļu izmaksas, ņemot vērā citus faktorus, piemēram, inflāciju, kapitāla izmaksas vai piegādes ķēdes ierobežojumus, kas arī varētu ietekmēt izsoles izmaksas. Datiem jābūt pārbaudāmiem tādā nozīmē, ka ieinteresētās personas ir jāinformē par dalībvalsts veikto analīzi un pamatā esošie dati ir jādara pieejami ieinteresētajām personām.

Tā kā dalībvalstīm ir zināma elastība ar cenu nesaistītu kritēriju piemērošanā, piemēram, iespēja dažus no tiem piemērot kā piešķiršanas kritērijus un piešķirt šiem piešķiršanas kritērijiem zemu svērumu, izmaksu atšķirības aplēsei ir jābalstās uz tādu kritēriju kombināciju un noteikšanu, kuriem ir vismazākā iespējamā ietekme uz izmaksām. Ja šis zemākais kritēriju piemērošanas līmenis rada aplēstās izmaksu atšķirības, kas pārsniedz 15 %, dalībvalstis var nolemt nepiemērot 26. pantā noteiktos, ar cenu nesaistītos kritērijus.

2.2.2. *Atbrīvojums mazām izsolēm*

Saskaņā ar NNEIA 26. panta 10. punktu, lai aprēķinātu 26. panta 7. punktā noteikto 30 % vai 6 GW pienākumu, no gadā un dalībvalstī izsolāmo apjomu aprēķina var izslēgt izsoles iekārtām, kuru maksimālais projekta apjoms ir 10 MW. Mazās dalībvalstis bieži saņem piedāvājumus tikai par maziem projektiem, jo zemes pieejamība ir ierobežota. Tāpēc šā noteikuma mērķis ir novērst to, ka mazie projekti, kurus bieži īsteno mikrouzņēmumi vai mazie vai vidējie uzņēmumi, tiek pārslogoti ar pienākumu piemērot kritērijus, kurus tie varētu nespēt izpildīt.

10 MW robežvērtība attiecas uz to projektu maksimālo jaudu, kurus uzskata par atbilstīgiem dalībai izsolē, nevis uz izsoles maksimālo kopējo apjomu. Tas nozīmē, ka projektus, kuru jauda ir mazāka par 10 MW un kuri piedalās izsolē bez maksimālās jaudas robežvērtības vai ar augstāku jaudas robežvērtību, nevar atbrīvot no 26. pantā noteikto, ar cenu nesaistīto kritēriju piemērošanas.

2.2.3. *Atbrīvojums izsolēm, kuru laikā nav saņemts pietiekams skaits piedāvājumu*

Arī NNEIA 26. panta 10. punktā ir paredzēts atbrīvojums, ja izsoļu piedāvājumu skaits ir nepietiekams. Ja izsolē par konkrētu tehnoloģiju, uz kuru attiecas ar cenu nesaistīti kritēriji, nav iesniegts pietiekams skaits piedāvājumu, to izsoles daļu, attiecībā uz kuru nav pietiekamas atsaucības, var izslēgt no ar cenu nesaistīto noteikumu piemērošanas.

Izsoli uzskata par tādu, kurā nav iesniegts pietiekams skaits piedāvājumu, ja iesniegto piedāvājumu apjoms ir mazāks par kopējo izsolītās jaudas apjomu. Praktiski tas nozīmē, ka izsolāmo apjomu, par kuru nav piešķirtas līguma slēgšanas tiesības, var atskaitīt no 30 % (jeb 6 GW) obligātās minimālās robežvērtības aprēķina apjomam, kas gadā izsolīts katrai dalībvalstij, kā noteikts 26. panta 7. punktā, un šo apjomu atkārtoti izsolīt tajā pašā vai nākamajā gadā. Tomēr tas attiecas tikai uz gadījumiem, kad atkārtoti izsola to pašu konkrēto tehnoloģiju. Piemēram, atkrastes vēja enerģijas izsoles apjomu, par kuru nav saņemts pietiekams skaits piedāvājumu, var izslēgt no 30 % robežvērtības aprēķina tikai tad, ja to atskaita no citas secīgas atkrastes vēja enerģijas izsoles.

Piemēram, ja dalībvalsts 2026. gadā izsola kopējo apjomu 1 GW apmērā, vismaz 300 MW ir jāatbilst NNEIA noteikumiem. Ja 2026. gadā netiek iesniegti piedāvājumi par 100 MW, šo apjomu jebkurā laikā var izsolīt atkārtoti, neieskaitot kopējā izsolāmajā apjomā. Piemēram, ja 2027. gadā tiek izsolīts 1 GW, vismaz 270 MW ir jāatbilst NNEIA (t. i., 30 % no 900 MW pēc tam, kad no 2026. gada ir atskaitīti 100 MW, par kuriem nebija pietiekamas atsaucības).

2.2.4. *Atbrīvojums maza apjoma izsolēm*

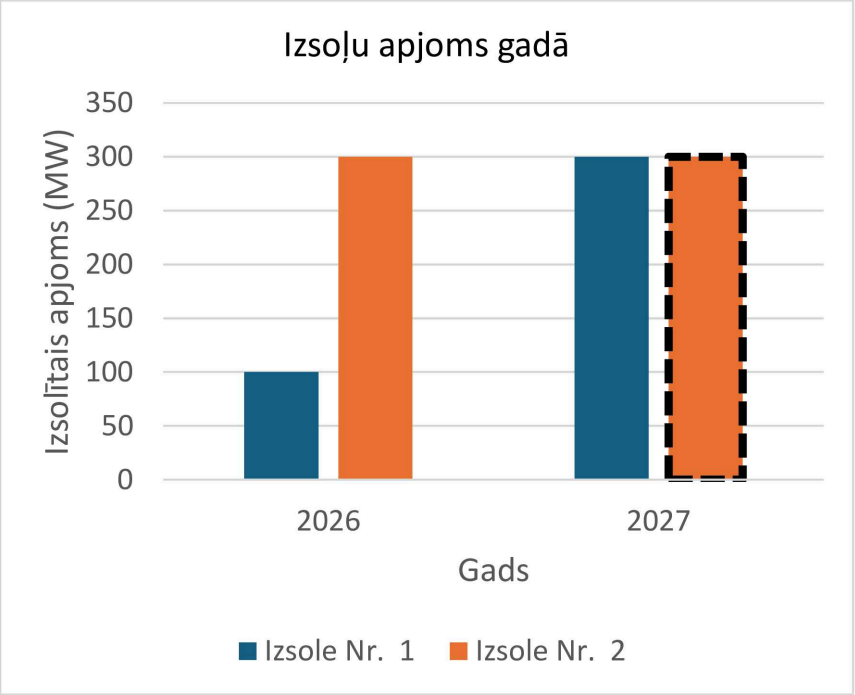
Lai dalībvalstīm ar nelielu izsoļu apjomu atvieglotu ar cenu nesaistītu kritēriju pienākuma īstenošanu, NNEIA 26. panta 11. punktā ir paredzēta elastība attiecībā uz obligātās 30 % robežvērtības piemērošanu laikā. Lai gan pienākums noteikt ar cenu nesaistītus kritērijus parasti attiecas uz 30 % no gadā izsolītā apjoma, dalībvalstis, kuras iepriekšējo divu gadu laikā ir sākušas ne vairāk kā divas izsoles gadā, var aprēķināt to izsoļu daļu, uz kurām attiecas ar cenu nesaistītu kritēriju noteikumi, minētajā divu gadu periodā, nevis katru gadu. Tas nozīmē, ka, piemēram, dalībvalstis, uz kurām attiecas šis īpašais noteikums, var nolemt piemērot 26. pantā noteiktos, ar cenu nesaistītos kritērijus nevis izsolēm, kas publicētas attiecīgajā gadā, bet tikai nākamajā gadā, vai piemērot ar cenu nesaistītos kritērijus daļai, kas ir mazāka par 30 % no izsoles apjoma attiecīgajā gadā, un lielākai daļai nākamajā gadā, ar noteikumu, ka kritērijus piemēro 30 % no kopējā izsolītā apjoma divu gadu periodā. Turpmāk tabulā ir sniegts konkrēts piemērs.

Izsoles (2026. un 2027. gads)	Gads	Izsolītais apjoms
Izsole Nr. 1	2026	100 MW
Izsole Nr. 2	2026	300 MW
Izsole Nr. 3	2027	300 MW
Izsole Nr. 4	2027	300 MW
Kopā		1 000 MW/1 GW

Tāpēc minimālais izsolītais apjoms, kam jāatbilst NNEIA 26. panta noteikumiem, ir šāds: 30 % no 1 000 MW = 300 MW. Tas nozīmē, ka, ja 2027. gadā izsole Nr. 4 atbilst NNEIA prasībām, ir sasniegta minimālā robežvērtība NNEIA atbilstošām izsolēm.

2. attēls

Mazas vērtības izsoļu sadalījums

Kopējais apjoms divu gadu periodā = 100 + 300 + 300 + 300 = 1000 MW/1 GW

Minimālais apjoms, kam jāatbilst NNEIA noteikumiem = 30 % no 1000 MW = 300 MW

Tādējādi, ja otrā izsole 2027. gadā (iezīmēta ar raustīto kontūru) atbilst NNEIA prasībām, minimālā robežvērtība NNEIA atbilstošām izsolēm ir sasniegta.

3. IZSOĻU PLĀNOJUMS, TOSTARP AR CENU NESAISTĪTI KRITĒRIJI

NNEIA 26. pantā ir paredzēti noteikumi par izsoļu plānošanu atjaunīgo energoresursu apguvei. Ar to tiek ieviesta prasība valsts izsoļu izstrādē piemērot konkrētus ar cenu nesaistītus kritērijus – kā pirmskvalifikācijas kritērijus, piešķiršanas kritērijus vai abu kritēriju kombināciju.

— **Pirmskvalifikācijas kritēriji** ir minimālās prasības, kas potenciālajam solītājam jāizpilda, lai tas būtu tiesīgs piedalīties izsolē vai solīšanas procesā. Tādējādi pirmskvalifikācijas kritēriji ir atbilstības / neatbilstības kritēriji, un kā tādi tie var kļūt par iedarbīgu atlases instrumentu, lai nodrošinātu, ka izvērtēšanā turpmāk tiek ņemti vērā tikai tie pretendenti, kas atbilst pirmskvalifikācijas kritērijiem.

— **Piešķiršanas kritēriji** ir kritēriji, ko izmanto, lai novērtētu un salīdzinātu iesniegtos piedāvājumus, un tie ir pamats uzvarējušā piedāvājuma izvēlei.

— Var izmantot **gan pirmskvalifikācijas, gan piešķiršanas kritēriju kombināciju**, piemēram, piemērojot dažas konkrēta kritērija prasības kā pirmskvalifikācijas kritērijus un citas kā piešķiršanas kritērijus.

NNEIA 26. panta 1. punktā ir noteikts, ka dalībvalstis, plānojot savas izsoles, iekļauj šādus kritērijus:

“a) ***pirmskvalifikācijas kritērijus***, *kas saistīti ar: i) atbildīgu uzņēmējdarbību; ii) kiberdrošību un datu drošību; un iii) spēju pilnībā un laikus īstenot projektu;*

b) ***pirmskvalifikācijas kritērijus vai piešķiršanas kritērijus***, *pēc kuriem novērtē izsoles ieguldījumu ilgtspējas un noturības stiprināšanā, [..].*”

3. attēls

Pirmskvalifikācijas un piešķiršanas kritēriji

Tāpēc izsoles plānā kā pirmskvalifikācijas kritēriji ir jāiekļauj trīs ar cenu nesaistīti kritēriji, kas uzskaitīti a) apakšpunktā, proti, atbildīga uzņēmējdarbība, kiberdrošība un datu drošība, kā arī spēja pilnībā un laikus īstenot projektu. No otras puses, dalībvalstis kā pirmskvalifikācijas kritērijus, piešķiršanas kritērijus vai abu kritēriju kombināciju var elastīgi noteikt obligātos ar cenu nesaistītos kritērijus, kas attiecas uz noturību un ilgtspēju (piemēru sk. 4.4. iedaļā). Tādējādi publiskās iestādes var elastīgi pielāgot izsoļu plānojumu un ar cenu nesaistīto kritēriju struktūru savām konkrētajām prasībām.

Saskaņā ar 26. panta 2. punkta pēdējo daļu dalībvalstis var izmantot ar cenu nesaistītus papildu kritērijus, kas tiek noteikti papildus tiem, kas uzskaitīti 26. panta 2. punktā.

Dalībvalstis, piemērojot NNEIA 26. pantā paredzētos, ar cenu nesaistītos kritērijus, ievēro minētā panta noteikumus un šo kritēriju specifikācijas, kas izklāstītas Īstenošanas regulā (ES) 2025/1176. Ja vien tas nav nepārprotami atļauts, dalībvalstis nedrīkst atkāpties no Īstenošanas regulā noteikto prasību piemērošanas, un to izsolēs noteiktajiem, ar cenu nesaistītajiem kritērijiem ir jāatbilst minētajām prasībām.

Piemēram, piemērojot noturību, dalībvalstīm nevajadzētu noteikt stingrākas noturības prasības nekā tās, kas noteiktas Īstenošanas regulā. Tā kā Īstenošanas regulas 7. pantā ir noteikts, ka, lai FE tehnoloģijas atbilstu noturības kritērijam, vismaz četri galvenie specifiskie komponenti pēc pretendentu izvēles ([14]) nedrīkst būt no trešās valsts, no kuras ES ir atkarīga, dalībvalstis nevar šo prasību mainīt uz trim vai pieciem galvenajiem specifiskajiem komponentiem. Tomēr, ja kā piešķiršanas kritēriju piemēro noturību, dalībvalstīm saskaņā ar Īstenošanas regulas 9. apsvērumu ir iespēja piešķirt papildu punktus par minimālo noturības prasību pārsniegšanu (papildus punktiem, kas piešķirami, ja ir izpildītas 7. panta 1. punkta pirmās daļas a)–f) apakšpunktā noteiktās minimālās prasības). Tomēr tas neļauj mainīt ar cenu nesaistītos noturības kritērijus, kas uzskaitīti un precizēti Īstenošanas regulā.

([14]) Galaproduktu un galveno specifisko komponentu sarakstā, kas noteikts Īstenošanas regulā (ES) 2025/1178.

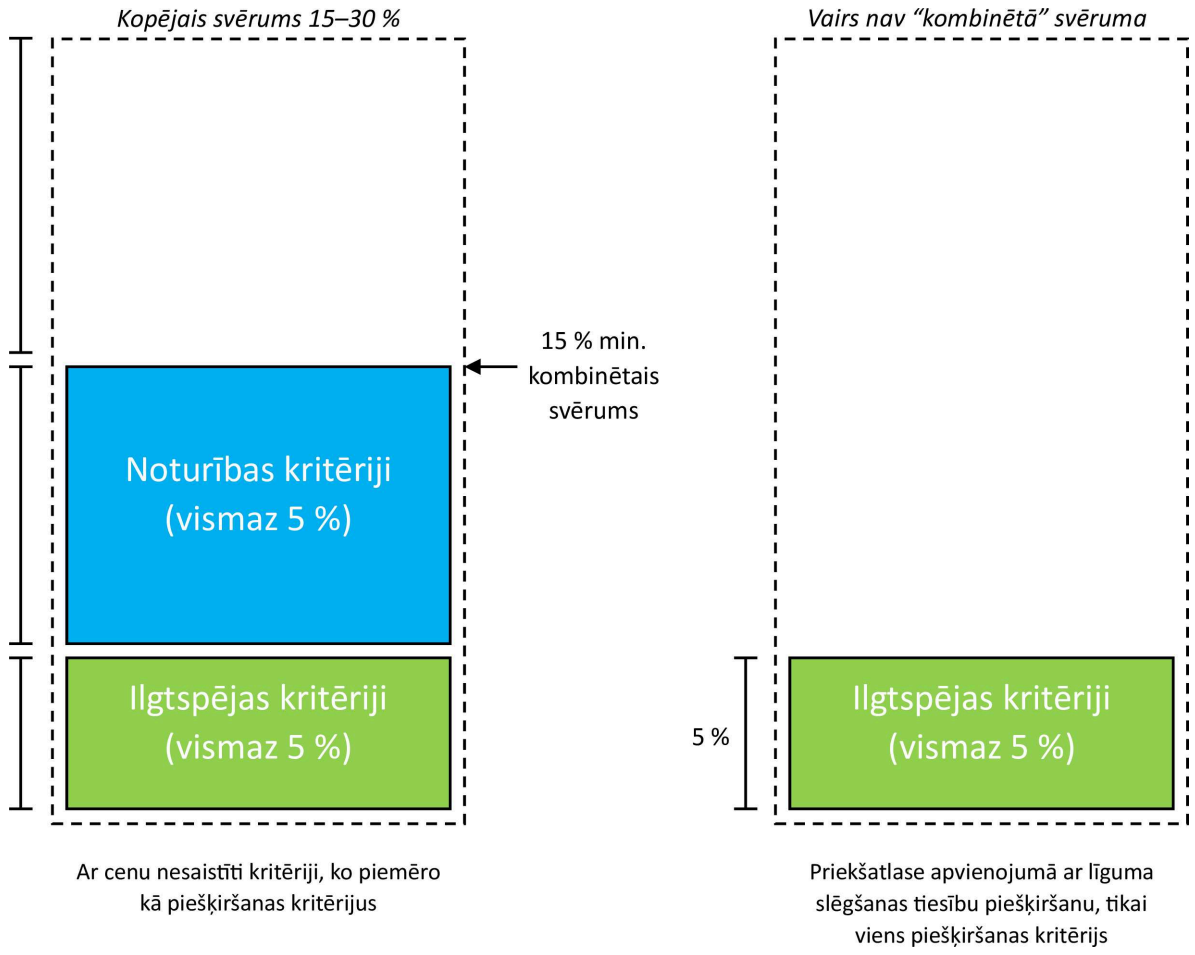
Kā paskaidrots Īstenošanas regulas 9. apsvērumā: "Lemjot par to, vai neto nulles emisiju tehnoloģijām vai to galvenajiem specifiskajiem komponentiem piemērot noturību kā pirmskvalifikācijas vai piešķiršanas kritēriju, attiecīgajām iestādēm būtu jāņem vērā Savienības atkarības līmenis no trešās valsts saistībā ar minēto neto nulles emisiju tehnoloģiju vai tās galveno specifisko komponentu, alternatīvu piegādes avotu pieejamība un ietekme, kāda uz minētā galvenā konkrētā komponenta piegādi varētu būt noturības kā pirmskvalifikācijas kritērija, nevis kā piešķiršanas kritērija piemērošanai." Lai nodrošinātu, ka minētie apsvērumi tiek pienācīgi atspoguļoti izsoles modelī, dalībvalstīm būtu jāizvairās, ka konkursa procedūrā tiek negatīvi ietekmēta konkurence, un kritēriji būtu jānosaka un jāizvērtē objektīvi, pārredzami un nediskriminējoši tā, lai nerastos nesamērīgu izmaksu pieaugums. Tas varētu būt, piemēram, gadījumā, kad ar cenu nesaistīts kritērijs, ko piemēro kā pirmskvalifikācijas kritēriju, ierobežo piegādātāju skaitu, jo ar cenu nesaistītā kritērija specifikācijas izslēdz piegādātājus, kuriem atbilstības panākšana šādam kritērijam ir īpaši sarežģīta vai dārga, piemēram, konkrētā neto nulles emisiju tehnoloģijas galaprodukta tehnisko raksturlielumu dēļ. Šādos gadījumos dalībvalstīm būtu jāapsver iespēja pirmskvalifikācijas kritērija vietā izmantot piešķiršanas kritēriju vai, ja tiek izmantots pirmskvalifikācijas kritērijs, tas būtu jāformulē tā, lai nodrošinātu plašu piegādātāju dalību.

Ar cenu nesaistītu kritēriju kā piešķiršanas kritēriju svērums

26. panta 4. punktā noteikts, ka "dalībvalstis katram kritērijam, pēc kura novērtē izsoles ieguldījumu ilgtspējas un noturības stiprināšanā, ja to piemēro kā piešķiršanas kritēriju, piešķir vismaz 5 % svērumu un kopējo svērumu no 15 % līdz 30 % no piešķiršanas kritērijiem". Tas nozīmē, ka tad, ja ar cenu nesaistītos kritērijus piemēro kā piešķiršanas kritērijus, to minimālajam svērumam kopā jābūt 15 % un katram kritērijam atsevišķi – 5 %. Piemēram, dalībvalsts, kas izsolē kā piešķiršanas kritērijus piemēro noturības un vidiskās ilgtspējas kritērijus, varētu tiem piešķirt kopējo svērumu 15 % apmērā (piemēram, 5 % vidiskajai ilgtspējai un 10 % noturībai). Ja dalībvalsts apvieno pirmskvalifikācijas un piešķiršanas kritērijus un kā piešķiršanas kritēriju izmanto tikai vienu ar cenu nesaistītu kritēriju (piemēram, inovācija kā pirmskvalifikācijas kritērijs un noturība kā piešķiršanas kritērijs), ar cenu nesaistītajam piešķiršanas kritērijam vajadzētu būt vismaz 5 %.

4. attēls

Ar cenu nesaistītu kritēriju svērums

Tas neskar iespēju piešķirt lielāku svērumu ar cenu nesaistītiem piešķiršanas kritērijiem, ja nav iesaistīts valsts atbalsts ([15]). Iespēja valsts atbalsta gadījumā izmantot ar cenu nesaistītus kritērijus ir skaidri atzīta valsts atbalsta noteikumos (Pamatnostādnes par valsts atbalstu klimata, vides aizsardzības un enerģētikas pasākumiem (*CEEAG*) un Regulējums valsts atbalsta pasākumiem, ar ko atbalsta tīras rūpniecības kursu (*CISAF*)) ([16]). Papildu norādījumi ir sniegti norādījumos par atjaunīgās enerģijas izsoļu plānojumu ([17]). Ja izsolē ir iesaistīts valsts atbalsts, ar cenu nesaistīto piešķiršanas kritēriju svērumam jāatbilst visiem ar cenu nesaistīto kritēriju ierobežojumiem, kas noteikti valsts atbalsta noteikumos. Ar cenu nesaistīto kritēriju 30 % svērums, kas noteikts 26. panta 4. punktā, ir saskaņots ar 2022. gada Pamatnostādnēm par valsts atbalstu klimata, vides aizsardzības un enerģētikas pasākumiem (*CEEAG*) ([18]) un 2025. gada Regulējumu valsts atbalsta pasākumiem, ar ko atbalsta tīras rūpniecības kursu (*CISAF*) ([19]), kuros ar cenu nesaistītiem kritērijiem izsolēs, kas ietver valsts atbalstu, ir noteikts maksimālais svērums 30 % apmērā. Tādu izsoļu piemērs, kurās ir iesaistīts valsts atbalsts, ir divvirzienu cenu starpības līgumi (CSL).

4. **AR CENU NESAISTĪTU KRITĒRIJU SPECIFIKĀCIJA UN NOVĒRTĒJUMS**

Īstenošanas regulā ir sīkāk precizēti NNEIA noteiktie, ar cenu nesaistītie kritēriji, lai pēc iespējas saskaņotu to izstrādi un piemērošanu atjaunīgās enerģijas izsolēs visā ES. Tas palīdz samazināt darījumu izmaksas, panākt juridisko noteiktību un izvairīties no iekšējā tirgus sadrumstalotības, vienlaikus joprojām ļaujot dalībvalstīm elastīgi pielāgot kritērijus savām valsts izsoļu sistēmām un politikas mērķiem. Tomēr pilnīga saskaņošana nebija iespējama visos gadījumos. Īstenošanas regulā ir izstrādāti daži vidiskās ilgtspējas kritēriji, piemēram, tie, kurus dalībvalstis var piemērot izsolēs, tos pilnībā nesaskaņojot. Turklāt dalībvalstis joprojām var piemērot ar vidisko ilgtspēju saistītus kritērijus, kas nav noteikti Īstenošanas regulā.

Ar cenu nesaistītu kritēriju izstrādi un piemērošanu var saskaņot ar citiem līdzekļiem, kas nav regulējuma saskaņošana, t. i., ar koordināciju starp dalībvalstīm, tai skaitā izmantojot NNEIA platformu. Tas ir svarīgi, lai nodrošinātu ar cenu nesaistītu kritēriju vienādu piemērošanu, izvairītos no tirgus sadrumstalotības un sniegtu skaidrus signālus ieinteresētajām personām.

Katrs ar cenu nesaistīts kritērijs būtu jānovērtē atsevišķi, piešķirot tam noteiktu punktu skaitu un nodrošinot, ka piedāvājumi tiek objektīvi izvērtēti.

([15]) Tas ir iespējams tikai tad, ja, iekļaujot šo augstāko svērumu ar cenu nesaistītiem kritērijiem, pasākuma "nav atbalsts" klasifikācija nav mainīta uz valsts atbalsta pasākumu saskaņā ar Komisijas paziņojumu par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 1. punktā minēto valsts atbalsta jēdzienu (OV C 262, 19.7.2016., 1. lpp.).

([16]) *CEEAG* 49. un 50. punkts un *CISAF* 15. punkta d) apakšpunkts:
attiecībā uz atbalsta shēmām, kas apstiprinātas saskaņā ar *CEEAG*: "Atlases kritērijiem, ko izmanto, lai sarindotu piedāvājumus [kad tiek sniegts valsts atbalsts] un galu galā piešķirtu atbalstu konkurenci veicinošā konkursa procedūrā, parasti vajadzētu pieteikuma iesniedzēja prasīto atbalsta summu tieši vai netieši izsvērt attiecībā pret devumu pasākuma galveno mērķu sasniegšanā. To var izteikt, piemēram, atbalstā uz vides aizsardzības vienību vai atbalstā uz enerģētikas vienību. Var būt lietderīgi arī iekļaut citus atlases kritērijus, kas nav tieši vai netieši saistīti ar pasākuma galvenajiem mērķiem. Šādos gadījumos šo citu kritēriju īpatsvars nedrīkst būt lielāks par 30 % no visu atlases kritēriju svēruma. Dalībvalstij jānorāda iemesli ierosinātajai pieejai un jānodrošina, ka tā ir piemērota izvirzītajam mērķim."
Attiecībā uz atbalsta shēmām, kas apstiprinātas saskaņā ar *CISAF*: *""konkurenci veicinoša konkursa procedūra" ir solīšanas process, kas atbilst visiem šādiem nosacījumiem: i) atklāts, skaidrs, pārredzams un nediskriminējošs, pamatojas uz objektīviem kritērijiem, kas noteikti ex ante saskaņā ar pasākuma mērķi un līdz minimumam samazina stratēģiskas solīšanas risku; ii) vismaz 70 % no kopējiem atlases kritērijiem, ko izmanto, lai sarindotu piedāvājumus, ir definēti kā atbalsts par vienu vides aizsardzības vienību (piemēram, atbalsts par vienu atsauces enerģijas izlaides vienību vai uzstādītās jaudas vienību, vai sniegtā elastības pakalpojuma vienību saskaņā ar 4. iedaļu vai euro par CO2 samazinājuma tonnu vai ietaupītās enerģijas vienību saskaņā ar 5. iedaļu)"*.

([17]) Komisijas dienestu darba dokuments "Norādījumi dalībvalstīm par atjaunīgo energoresursu enerģijas izsoļu modeli", kas pievienots dokumentam "Komisijas Ieteikums par atjaunīgo energoresursu enerģijas izsoļu modeli" (C(2024) 2650).

([18]) Komisijas paziņojums "Pamatnostādnes par valsts atbalstu klimata, vides aizsardzības un enerģētikas pasākumiem (2022)" (OV C 80, 18.2.2022., 1. lpp.).

([19]) Komisijas paziņojums "Regulējums valsts atbalsta pasākumiem, ar ko atbalsta tīras rūpniecības kursu (Tīras rūpniecības kursa valsts atbalsta regulējums)" (OV C, C/2025/3602, 4.7.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3602/oj).

4.1. **Atbildīga uzņēmējdarbība**

Atbildīgas uzņēmējdarbības kritērijs ir obligāts pirmskvalifikācijas kritērijs. Tā mērķis ir nodrošināt, ka pretendentu veiktās darbības atbilst sabiedrības un dabas vajadzībām. Tā pamatā ir attiecīgais starptautisko standartu satvars. Saskaņā ar Īstenošanas regulas 3. apsvērumu ar cenu nesaistītajam kritērijam attiecībā uz atbildīgu uzņēmējdarbību "būtu jāiet tālāk, nekā to paredz pienācīgas rūpības prasības spēkā esošajos Savienības tiesību aktos, proti, būtu jānosaka, ka ir jārīkojas, lai pievērstos pienācīgas rūpības pamatelementiem attiecībā uz pretendenta ar izsoli saistīto vispārējo uzņēmējdarbību". Tāpēc Īstenošanas regulas 4. pantam ir plašāka darbības joma nekā Direktīvas (ES) 2024/1760 par uzņēmumu pienācīgu rūpību attiecībā uz ilgtspēju 5. panta 1. punkta a)–g) apakšpunktā noteiktajam pienākumam, proti, to piemēro plašākam uzņēmumu lokam (t. i., uzņēmumiem, uz kuriem attiecas Direktīva 2013/34/ES par korporatīvo ilgtspējas ziņu sniegšanu ([20]), kā definēts tās 19.a un 29.a pantā un to turpmākajos grozījumos), un attiecībā uz tiem, kas jau ir tās darbības jomā, tas paredz tā piemērošanu (paredzēta 2029. gada jūlijā). Īstenošanas regulas 4. pantā ir noteikti dažādi pienākumi atkarībā no pretendentu profila. Pretendentiem (izņemot fiziskas personas, pretendentus, uz kuriem neattiecas Direktīvas 2013/34/ES 19.a un 29.a pants, un energokopienas) ir vispārējs pienākums rīkoties, lai savā uzņēmējdarbībā, kas saistīta ar izsoli, pievērstos pienācīgas rūpības pamatelementiem, kas izklāstīti Direktīvas (ES) 2024/1760 par uzņēmumu pienācīgu rūpību attiecībā uz ilgtspēju 5. panta 1. punkta a)–g) apakšpunktā, un publiski paziņotu par savu atbildīgo uzņēmējdarbību, izmantojot publisku paziņojumu, kas aptver vismaz tos galvenos elementus, kuri uzskaitīti Deleģētās regulas (ES) 2023/2772 I pielikuma 61. punkta a)–e) apakšpunktā.

Direktīvā (ES) 2024/1760 ir noteikti NNEIA vajadzībām piemērojamie kritēriji. Tā kā Īstenošanas regulas 4. pantā dinamiskā veidā ir sniegtas atsauces uz Direktīvu 2013/34/ES un Direktīvu (ES) 2024/1760, piemērojamie kritēriji automātiski atbildīs abu minēto direktīvu saturam tā attīstības gaitā. Direktīvā (ES) 2024/1760, kas grozīta ar *Omnibus I* paketi, ir noteikti NNEIA vajadzībām piemērojamie snieguma kritēriji attiecībā uz visiem uzņēmumiem, kuriem piemēro NNEIA, nodrošinot, ka nav diskriminācijas.

Fiziskām personām, pretendentiem, uz kuriem neattiecas Direktīvas 2013/34/ES 19.a un 29.a pants, un energokopienām, kas iesniedz piedāvājumu par projektiem, kuru jauda ir mazāka par 10 MW, šie pienākumi nav saistoši. Tomēr, ja uzņēmumi iesniedz piedāvājumu attiecībā uz projektiem, kuru jauda pārsniedz 10 MW, tiem savā ar izsoli saistītajā uzņēmējdarbībā ir jāziņo par pienācīgas rūpības pamatelementiem, kas izklāstīti Deleģētās regulas (ES) 2023/2772 I pielikuma 61. punkta c) un d) apakšpunktā, vai pieejamības gadījumā jāizvēlas brīvprātīgi izmantojami ilgtspējas ziņu sniegšanas standarti, kas ieteikti Savienības līmenī. Tomēr attiecīgās iestādes var nolemt piemērot vispārīgos pienākumus arī šiem pretendentiem (tādā gadījumā ziņošanas pienākums netiks piemērots). Tas var attiekties, piemēram, uz gadījumiem, kad dalībvalsts ir nobažījusies par to, ka pretendenti galu galā var piederēt lielākiem attīstītājiem vai citai trešai personai vai tos var kontrolēt lielāki attīstītāji vai cita trešā persona.

Ja pretendents ir projekta uzņēmums, tas var izpildīt Īstenošanas regulas 4. panta 2. punktā noteiktās ziņošanas prasības, izmantojot mātesuzņēmuma konsolidēto ilgtspējas ziņojumu, ar noteikumu, ka attiecīgā informācija, kas attiecas uz projekta uzņēmuma uzņēmējdarbību, minētajā ziņojumā ir skaidri identificējama, lai kompetentā iestāde varētu pārbaudīt atbilstību piemērojamajām pienācīgas rūpības prasībām. Tomēr jānorāda, ka pienākums ievērot Īstenošanas regulas 4. panta 1. punktā noteiktās pienācīgas rūpības prasības joprojām ir pašam projekta uzņēmumam. Lai gan mātesuzņēmums var ziņot par projekta uzņēmuma darbībām, tas nevar aizstāt projekta uzņēmumu visu pienācīgas rūpības elementu izpildē, kā minēts Direktīvas (ES) 2024/1760 5. panta 1. punktā. Piemēram, mātesuzņēmums nevar apturēt projekta uzņēmuma līgumu izpildi, ja nelabvēlīgo ietekmi nevar novērst vai pienācīgi mazināt, kā paredzēts Direktīvas (ES) 2024/1760 10. un 11. pantā.

([20]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/34/ES (2013. gada 26. jūnijs) par noteiktu veidu uzņēmumu gada finanšu pārskatiem, konsolidētajiem finanšu pārskatiem un saistītiem ziņojumiem, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/43/EK un atceļ Padomes Direktīvas 78/660/EEK un 83/349/EEK (OV L 182, 29.6.2013., 19. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2013/34/oj).

4.2. **Kiberdrošība un datu drošība**

Ņemot vērā pieaugošos kiberdrošības riskus elektroenerģijas sistēmai, kiberdrošība un datu drošība ir iekļautas NNEIA 26. pantā kā obligāti pirmskvalifikācijas kritēriji. Šim ar cenu nesaistītajam kritērijam būtu jānodrošina, ka pretendenti īsteno pasākumus identificēto kiberdrošības risku, tai skaitā piegādes ķēdes drošības risku, pārvaldībai. Īstenošanas regulas 5. panta uzdevums ir nodrošināt, ka tiek pieņemta riska pārvaldības pieeja, veicinot efektīvu īstenošanu un vienlaikus samazinot administratīvo slogu dalībvalstīm un pretendentiem.

Saskaņā ar Īstenošanas regulas 5. panta a) punktu visiem pretendentiem ir jāveic piemēroti un samērīgi tehniskie, operatīvie un organizatoriskie pasākumi, kas atspoguļo integrētas drošības un drošības pēc noklusējuma principus, lai nodrošinātu iekārtas tīklu un informācijas sistēmas drošību. Tas nozīmē, ka dalībvalstis attiecīgā gadījumā var pieprasīt pretendentiem īstenot kiberdrošības riska pārvaldības pasākumus, kas noteikti Direktīvas (ES) 2022/2555 (TID 2 direktīva) ([21]) 21. panta 2. punktā. Kiberdrošības un datu drošības prasības piemērošana attiecas uz visiem pretendentiem neatkarīgi no tā, vai tie ir TID 2 direktīvas darbības jomā. Tāpēc pretendentiem, kuri piedalās izsolē un uz kuriem neattiecas TID 2 direktīvas darbības joma, dalībvalstīm būtu jāīsteno kiberdrošības riska pārvaldības pasākumi, pamatojoties uz principiem, kas izriet no direktīvas. Pamatojoties uz TID 2 direktīvas principiem, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka minētās direktīvas 21. panta 2. punktā noteiktajos pasākumos tiek ņemti vērā jaunākie sasniegumi un attiecīgā gadījumā attiecīgie Eiropas un starptautiskie standarti, kā arī īstenošanas izmaksas. Novērtējot minēto pasākumu samērīgumu, pienācīgi ņem vērā to, kādā mērā pretendents ir pakļauts riskiem, pretendenta lielumu un kāda ir incidentu iespējamība un smaguma pakāpe, tai skaitā sociālā un ekonomiskā ietekme.

Attiecībā uz prasību par to, ka tehniskajiem, operatīvajiem un organizatoriskajiem pasākumiem, kuru mērķis ir nodrošināt atjaunīgās enerģijas iekārtas tīklu un informācijas sistēmu drošību, būtu jāatspoguļo integrētas drošības princips, pretendentam (pirms iekārtā izmantotās tīklu un informācijas sistēmas, tai skaitā programmatūras, izstrādes) būtu jāparedz noteikumi par tīklu un informācijas sistēmu drošu izstrādi, kā arī šie noteikumi jāpiemēro, izstrādājot šādas sistēmas iekšēji vai nododot sistēmu izstrādi ārpakalpojumā. Noteikumiem būtu jāaptver visi aprites cikla posmi, tai skaitā specifikāciju sagatavošana, projektēšana, izstrāde, īstenošana, uzturēšana un testēšana.

Attiecībā uz produktiem ar digitāliem elementiem, tai skaitā gan aparatūru, gan programmatūru, Kibernoturības aktā (Regula (ES) 2024/2847) (*CRA*) ir noteiktas **kiberdrošības prasības, kas nosaka integrētas drošības pieeju**. Ražotāji, dalībvalstis un citas ieinteresētās personas attiecīgo informāciju par *CRA* īstenošanu, tai skaitā bieži uzdotos jautājumus ([22]), var atrast Komisijas tīmekļa vietnē ([23]). Eiropas līmenī saskaņotie standarti, ko izstrādā Eiropas standartizācijas organizācijas (sk. *CRA European standards |STAN4CR*) un gaidāmie Komisijas norādījumi un *ENISA* ([24]) tehniskās pamatnostādnes vēl vairāk palīdzēs īstenot integrētas drošības pieeju. Citi resursi ietver dalībvalstu publicētās valsts vadlīnijas ([25]). Turklāt ES Kiberdrošības aģentūra (*ENISA*) un Eiropas Komisijas Kopīgais pētniecības centrs *Kibernoturības akta prasību kartēšanas* pētījumā ([26]) ir veikuši esošo Eiropas un starptautisko standartu kartēšanu.

([21]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2022/2555 (2022. gada 14. decembris), ar ko paredz pasākumus nolūkā panākt vienādi augstu kiberdrošības līmeni visā Savienībā un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 910/2014 un Direktīvu (ES) 2018/1972 un atceļ Direktīvu (ES) 2016/1148 (TID 2 direktīva) (OV L 333, 27.12.2022., 80. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj).

([22]) https://digital-strategy.ec.europa.eu/lv/library/cyber-resilience-act-implementation-frequently-asked-questions.

([23]) https://digital-strategy.ec.europa.eu/lv/factpages/cyber-resilience-act-implementation.

([24]) https://www.enisa.europa.eu/.

([25]) https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/cra-manufacturers.

([26]) *Hernandez Ramos, J.L., Karopoulos, G., Nai Fovino, I., Spigolon, R., Sportiello L., Steri, G., Gorniak, S., Magnabosco, P., Atoui, R., Crippa Martinez, C., Cyber Resilence Act Requirements Standards Mapping*, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2024, https://data.europa.eu/doi/10.2760/905934, JRC137340.

Ar atjaunīgās enerģijas iekārtām saistītu datu glabāšana un apstrāde ārpus Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) noteiktos apstākļos var radīt potenciālus draudus iekārtas un visas sistēmas drošībai un būt pretrunā Īstenošanas regulas 5. pantā izklāstītajai riska pārvaldības pieejai. Tāpēc Īstenošanas regulā ir izklāstīti divi gadījumi, kuros pretendentiem ir jānodrošina, ka dati netiek glabāti vai apstrādāti ārpus EEZ:

1. ja uz pretendentu attiecas trešās valsts jurisdikcija, un pretendentam ir jāpaziņo iestādēm informācija par programmatūras vai aparatūras ievainojamībām – pat pirms ir zināms, ka šīs ievainojamības ir izmantotas;

2. ja pretendents ir tādas trešās valsts jurisdikcijā, no kuras teritorijas saskaņā ar publisku paziņojumu, kas sniegts Savienības vai tās dalībvalsts vārdā, kura rīko izsoli, apdraudētāji ir veikuši ļaunprātīgas kiberdarbības vai kampaņas.

Dalībvalstīm ir jānosaka iepriekš minētās trešo valstu jurisdikcijas, izmantojot Īstenošanas regulā noteiktos kritērijus. Attiecībā uz kritēriju, ka Savienības vārdā ir publiski paziņots, ka apdraudētāji, kas darbojas no trešās valsts teritorijas, ir veikuši ļaunprātīgas kiberdarbības vai kampaņas, 5. apsvērumā ir iekļauta atsauce uz kiberdiplomātijas instrumentu kopumu ([27]) – satvaru kopīgai ES diplomātiskajai reakcijai uz ļaunprātīgām kiberdarbībām, kas izveidots ar Padomes 2017. gada jūnija secinājumiem (https://www.cyber-diplomacy-toolbox.com/). Apsvērumā ir arī precizēts, ka dalībvalstīm būtu jāņem vērā visi ierobežojošie pasākumi, ko Savienība, pamatojoties uz Padomes 2019. gada 17. maija Regulu (ES) 2019/796 ([28]), noteikusi, lai reaģētu uz ārējiem kiberuzbrukumiem. Šīs Padomes regulas pielikumā ir sniegts to trešo valstu saraksts, attiecībā uz kurām šāda veida paziņojums ir sniegts. Attiecībā uz publiskiem paziņojumiem, kas sniegti tās dalībvalsts vārdā, kura rīko izsoli, dalībvalstīm tiek ieteikts apspriesties ar savām valsts iestādēm, kas atbild par kiberdiplomātiju, lai noteiktu, vai un, ja jā, par kādiem aspektiem ir pieņemti attiecīgie publiskie paziņojumi.

Ja ir izpildīts kāds no šiem diviem nosacījumiem, pretendentiem jāiesniedz detalizēts kiberdrošības plāns, kurā izklāstīti tehniskie, operatīvie un organizatoriskie pasākumi, kas īstenoti, lai nodrošinātu, ka dati, ko izmanto vai ģenerē to ar izsoli saistītajā uzņēmējdarbībā, tiek glabāti un apstrādāti EEZ un netiek nosūtīti ārpus EEZ. Šī prasība attiecas uz datiem, kas saistīti ar pretendenta projektā izmantotajiem IKT produktiem un pakalpojumiem, nevis uz visiem datiem, kas ģenerēti un glabāti pretendenta vai tā piegādātāju plašāku darbību laikā. Datus uzskata par glabātiem un apstrādātiem EEZ, ja tie tiek glabāti un apstrādāti pretendenta telpās EEZ vai tā serveros EEZ. Turklāt datus, kas tiek glabāti un apstrādāti mākonī, uzskata par glabātiem un apstrādātiem EEZ, ja tie tiek glabāti un apstrādāti tikai datu centros, kas apkalpo šo mākoni un atrodas EEZ. Tas attiecas arī uz rezerves kopijām un serveru redundanci, kam arī ir jānotiek EEZ.

Kā noteikts Īstenošanas regulas 4. Apsvērumā, atjaunīgās enerģijas iekārtas saskaras ar visdažādākajiem kiberdrošības riskiem, kas saistīti ar piegādes ķēdi, piemēram, smagu un negaidītu piegādes ķēdes sabojāšanos, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) produktu, pakalpojumu vai procesu nepieejamību **piegādes ķēdē** vai kiberuzbrukumiem, ko uzsākuši aktori piegādes ķēdē, t. sk. arī ļoti pieredzējuši, neatlaidīgi un ļaunprātīgi valsts aktori un noziedznieki. Tāpēc Īstenošanas regulas 5. panta c) punktā ir noteikts, ka gadījumā, ja pretendents paļaujas uz piegādātājiem, lai saņemtu IKT produktus, ko izmanto atjaunīgās enerģijas iekārtā vai IKT pakalpojumos, kas saistīti ar tās darbību, nodrošina un pierāda, ka piegādātāji veic a) apakšpunktā minētos pasākumus. Attiecīgi piegādātājiem ir jāveic arī piemēroti un samērīgi tehniskie, operatīvie un organizatoriskie pasākumi, kas atspoguļo integrētas drošības un drošības pēc noklusējuma principus, lai nodrošinātu atjaunīgās enerģijas iekārtas tīklu un informācijas sistēmu drošību, attiecīgā gadījumā arī pasākumus, kas uzskaitīti Direktīvas (ES) 2022/2555 21. panta 2. punktā. Turklāt Īstenošanas regulas 5. panta b) punkta noteikumi attiecas arī uz IKT produktu piegādātājiem un pakalpojumu sniedzējiem, kas atbilst kādam no iepriekš minētajiem nosacījumiem, un tādā gadījumā tiem ir arī jāpieņem pasākumi, lai nodrošinātu, ka dati, kas izmantoti vai ģenerēti ar izsolēm saistītajā uzņēmējdarbībā, tiek glabāti un apstrādāti EEZ un netiek nosūtīti ārpus EEZ. Tā kā IKT piegādātāji neiesniedz tiešus piedāvājumus izsolē un tos izvēlas pretendents, pretendenta pienākums būs nodrošināt, ka arī jebkurš IKT piegādātājs, kas atbilst kādam no nosacījumiem, izpilda minēto pienākumu.

([27]) Padomes 2017. gada 19. jūnija secinājumi par satvaru vienotai ES diplomātiskajai reakcijai uz ļaunprātīgām kiberdarbībām ("kiberdiplomātijas instrumentu kopums").

([28]) Padomes Regula (ES) 2019/796 (2019. gada 17. maijs) par ierobežojošiem pasākumiem pret kiberuzbrukumiem, kuri apdraud Savienību vai tās dalībvalstis (OV L 129I, 17.5.2019., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/796/oj).

Tas attiecas uz visiem IKT produktiem, ko izmanto atjaunīgās enerģijas iekārtā, vai IKT pakalpojumiem, kas saistīti ar tās darbību. Regulā (ES) 2019/881 (Kiberdrošības akts) IKT produkti ir definēti kā "tīkla vai informācijas sistēmas elements vai elementu grupa", savukārt IKT pakalpojumi ir definēti kā "pakalpojums, kas pilnībā vai galvenokārt sastāv no informācijas pārsūtīšanas, uzglabāšanas, izgūšanas vai apstrādes ar tīklu un informācijas sistēmu palīdzību" ([29]). Nav izsmeļoša un pilnīga IKT produktu un IKT pakalpojumu saraksta, jo tie turpina attīstīties.

Īstenošanas regulas 16. panta 4. punktā ir noteikts: "Atbilstību 5. pantā minētajiem kritērijiem novērtē, pieprasot pretendentiem iesniegt kandidātprojekta kiberdrošības plānu un projekta īstenošanas laikā to regulāri atjaunināt". Konkrētās prasības attiecībā uz kiberdrošības plānu, kas jāiesniedz kā pierādījums par atbilstību izsoles procesā, būtu jānosaka dalībvalstij, kura rīko izsoli. Kiberdrošības plānā būtu jādokumentē, kā pretendents identificē un novērš kiberdrošības riskus, tai skaitā kā pretendents un attiecīgā gadījumā tā piegādātāji īsteno nepieciešamos tehniskos, operatīvos un organizatoriskos pasākumus. Tāpat ticamības līmenis var būt diapazonā no pašdeklarācijām, neatkarīgas trešās personas revīzijas ziņojumiem vai sertifikātiem (piemēram, no atbilstošas *ISO/IEC* 27.001 sertifikācijas) līdz inspekcijas ziņojumiem no iestādēm, kuru kompetencē ir kiberdrošība.

Attiecībā uz Īstenošanas regulas 5. panta d) punktā paredzēto operatīvās kontroles kritēriju tās 2. panta 5. punktā "operatīvā kontrole" ir definēta kā "pilnvaras ieviest un īstenot darbības politiku, kas reglamentē ikdienas darbības, procesus un resursus, lai nodrošinātu iekārtas un it īpaši tās tīklu un informācijas sistēmu netraucētu darbību". Tāpēc noteicošās prasības attiecībā uz operatīvās kontroles kritēriju ir šādas: i) operatoram ir pilnvaras ieviest un īstenot darbības politiku attiecībā uz iekārtas darbības turpināšanu, it īpaši kiberuzbrukuma gadījumā, kas ietekmē iekārtas un iekārtu atbalstošo tīklu un informācijas sistēmu netraucētu darbību, un ii) šis operators ir iedibināts EEZ. Turpmāk minētie "operatīvās kontroles" piemēri ir iespējamās īstenošanas pieejas, bet tie neveido izsmeļošu sarakstu. Izvēlētā pieeja būs atkarīga no katras situācijas, pieejamajiem resursiem, attiecīgo darbību sarežģītības un citiem faktoriem.

1. Lai īstenotu visaugstāko kontroles līmeni, EEZ reģistrētais operators var uzturēt pilnībā redundantus vadības centrus, kas spēj uzturēt normālu darbību pat pilnīga pakalpojuma pārtraukuma gadījumā. Lai gan šī pieeja maksimāli palielina noturību, tai parasti ir augstākas darbības izmaksas.

2. Alternatīva būtu pieņemt politiku un procedūras, kas nodrošina atbilstošu dokumentāciju, nodošanas procedūras, rezerves aprīkojumu, regulāru kvalificēta personāla apmācību un regulāras mācības, lai panāktu netraucētu vides pārņemšanu un spēju īstenot minēto politiku un procedūras.

3. Vēl viena iespēja ir noslēgt nolīgumus ar alternatīviem pakalpojumu sniedzējiem, nodrošinot, ka tiem ir speciālās zināšanas un spēja pārņemt darbības traucējumu gadījumā. Šādiem nolīgumiem būtu jāveicina netraucēta pāreja un līdz minimumam jāsamazina pakalpojumu pārtraukumi.

4. Visos gadījumos pretendentiem jāspēj pierādīt, ka tie ir ieviesuši mehānismus operatīvās kontroles saglabāšanai, it īpaši kiberuzbrukuma gadījumā.

4.3. **Spēja pilnībā un laikus īstenot projektu**

Pirmskvalifikācijas kritēriji, kas saistīti ar spēju nodrošināt pilnīgu un savlaicīgu piegādi, ir standarta prasības atjaunīgo energoresursu izsolēs. Īstenošanas regulas 6. pantā ir noteikta visā Eiropā iedibinātā paraugprakse. Tajā ir iekļauts saraksts ar dokumentiem, kas saistīti ar pretendentiem un projektiem, un pretendentiem ir noteikts pienākums iesniegt vismaz divus dokumentus no minētā saraksta. Dalībvalstu ziņā ir izlemt, kuri divi (vai vairāki) dokumenti no saraksta pretendentiem ir jāiesniedz. Dalībvalstīm izsolei nepieciešamā dokumentācija būtu jāpielāgo izsoles īpatnībām, piemēram, projekta izmaksām, projekta riskiem, projekta jaudai, tehnoloģijas briedumam, izsolei nepieciešamajai inovācijas pakāpei un citiem attiecīgiem tirgus apstākļiem.

([29]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/881 (2019. gada 17. aprīlis) par *ENISA* (Eiropas Savienības Kiberdrošības aģentūra) un par informācijas un komunikācijas tehnoloģiju kiberdrošības sertifikāciju, un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 526/2013 (Kiberdrošības akts) (OV L 151, 7.6.2019., 15. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/881/oj).

4.4. **Ieguldījums noturības stiprināšanā**

Saskaņā ar NNEIA 26. panta 2. punktu "izsoles sekmē noturību, ņemot vērā neto nulles emisiju tehnoloģiju vai to galveno specifisko komponentu, kuru izcelsme ir trešā valstī, īpatsvaru, kas veido vairāk nekā 50 % no minētās konkrētās neto nulles emisiju tehnoloģijas vai tās galveno specifisko komponentu piegādes Savienībā".

Saskaņā ar Īstenošanas regulas 9. apsvērumu noturības kritērija mērķis ir nodrošināt Eiropas Savienībai piekļuvi drošai un ilgtspējīgai energoapgādei: i) samazinot pašreizējo atkarību un izvairoties no jaunas stratēģiskas atkarības no atsevišķām trešām valstīm attiecībā uz neto nulles emisiju atjaunīgās enerģijas tehnoloģiju un to galveno specifisko komponentu piegādi; un ii) uzlabojot šo tehnoloģiju un komponentu izgatavošanas jaudu Savienībā. Tas būtu jādara, neapdraudot Direktīvas (ES) 2018/2001 3. panta 1. punktā noteiktā saistošā Savienības atjaunīgās enerģijas mērķrādītāja 2030. gadam sasniegšanu.

Lai sasniegtu šo mērķi, Īstenošanas regulas 7. pants balstās uz Īstenošanas regulā (ES) 2025/1178 ([30]) noteikto galaproduktu un galveno specifisko komponentu sarakstu un paredz trīs noteikumu kopumus, kas piemērojami trim dažādiem scenārijiem ([31]).

1. **Komisija ir konstatējusi atkarību no tādu atjaunīgās enerģijas tehnoloģiju galaproduktu piegādes, uz kuriem attiecas NNEIA 26. pants** ([32]) – dalībvalstīm ir jāierobežo dalība attiecīgajās izsolēs vai punktu piešķiršana, pamatojoties uz prasībām, kas saistītas ar galaprodukta izcelsmi un noteiktu skaitu galveno specifisko komponentu, kuru izcelsme ir trešā valstī, no kuras Savienība ir pārmērīgi atkarīga, kā noteikts īstenošanas regulas 7. panta 1. punkta a)–f) apakšpunktā. Turklāt īstenošanas regulas 7. panta 1. punktā ir noteikti konkrētu galveno stratēģisko komponentu izcelsmes ierobežojumi, pamatojoties uz to tehnoloģisko vērtību un centrālo lomu energoapgādes drošībā un konkrētu neto nulles emisiju tehnoloģiju piegādes ķēdē. Šīs prasības tika noteiktas, ņemot vērā to dažādo atjaunīgās enerģijas tehnoloģiju īpašos apstākļus un iezīmes, uz kurām attiecas NNEIA 26. panta darbības joma, piemēram, alternatīvu piegādes avotu pieejamību, pietiekamu ražošanas jaudu visā pasaulē, tehnoloģijas brieduma un ieviešanas līmeni, diversifikācijas ietekmi uz piegādes ķēdēm un kopējās izmaksas.

   Īstenošanas regulas 7. panta 1. punkta otrajā daļā ir paredzēts, ka, "papildus pirmajā daļā minētajiem nosacījumiem vairāk nekā 85 % viena vai vairāku galveno specifisko komponentu piegādes Savienībā ir no vienas trešās valsts, dalībvalstis atļauj piedalīties izsolē vai piešķir punktus tikai piedāvājumiem, kuros vismaz vienam no minētajiem galvenajiem specifiskajiem komponentiem minētā komponenta daudzums, kura izcelsme ir minētajā trešā valstī, nepārsniedz 85 %". Šī prasība ir paredzēta, lai neļautu pretendentiem, kad tie izvēlas, kuru komponentu tie iegādājas ārpus valsts, no kuras radusies atkarība, sistemātiski izvēlēties komponentus, no kuriem ir ļoti liela atkarība (virs 85 %), un koncentrēties tikai uz to komponentu diversifikāciju, kuriem ir zems atkarības līmenis. Pretendentiem nav jāievēro šī prasība attiecībā uz visiem komponentiem, no kuriem atkarība pārsniedz 85 %, bet tikai attiecībā uz vismaz vienu no tiem (t. i., ja ir divi vai vairāki komponenti ar šādu lielu atkarību, pretendenti var izvēlēties izpildīt šo prasību tikai attiecībā uz vienu no tiem). Ja, izpildot 7. panta 1. punkta pirmajā daļā noteiktās prasības, pretendents jau dažādo vismaz viena komponenta piegādi, no kura Eiropas Savienība ir atkarīga vairāk nekā 85 % apmērā, arī otro daļu uzskata par izpildītu. Piemēram, ja pretendents, kas īsteno saules FE projektu, izmanto FE

([30]) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2025/1178 (2025. gada 23. maijs), ar ko nosaka noteikumus Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2024/1735 piemērošanai attiecībā uz neto nulles emisiju tehnoloģiju galaproduktu un to galveno specifisko komponentu sarakstu, kas vajadzīgs, lai novērtētu ieguldījumu noturības stiprināšanā (OV L, 2025/1178, 18.6.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1178/oj).

([31]) Šo noteikumu piemērošanas shēma ir sniegta šā paziņojuma pielikumā.

([32]) Vairāk nekā 50 % piegāžu Eiropas Savienībā no vienas trešās valsts vai vismaz 40 % piegāžu Eiropas Savienībā no vienas trešās valsts ar palielinājumu vidēji vismaz par 10 procentpunktiem divus gadus pēc kārtas. Jaunākais paziņojums: Komisijas Paziņojums (ES) (C/2025/9034 (2025. gada 18. jūnijs) (OV C, C/2025/3236, 18.6.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3236/oj).

sistēmu ar elementiem, kuru izcelsme nav trešā valstī, no kuras Eiropas Savienība ir atkarīga, un Komisija savā paziņojumā par piegādes īpatsvaru, kura izcelsme ir dažādās trešās valstīs ([33]), ir konstatējusi, ka FE elementu piegādes īpatsvars no vienas trešās valsts pārsniedz 85 %, piedāvājums atbilst arī 7. panta 1. punkta otrajai daļai ([34]).

2. **Komisija nav konstatējusi atkarību no tādu atjaunīgās enerģijas tehnoloģiju galaproduktu piegādes, uz kuriem attiecas NNEIA 26. pants, bet ir konstatējusi atkarību attiecībā uz vienu vai vairākiem to galvenajiem specifiskajiem komponentiem** – dalībvalstīm ir jāierobežo dalība izsolē vai punkti jāpiešķir tikai piedāvājumiem, kuros katra minētā galvenā konkrētā komponenta daudzums, kura izcelsme ir minētajā trešā valstī, nepārsniedz 50 %. Minētā robežvērtība būtu jāmēra projekta līmenī, nevis atsevišķa galaprodukta līmenī. Piemēram, ja, piemērojot 7. panta 2. punktu, no pretendentiem tiek prasīts, lai konkrēta vēja enerģijas tehnoloģijas komponenta daļa, kura izcelsme ir valstī, no kuras ir radusies atkarība, būtu ne lielāka par 50 %, pretendents būs izpildījis šo prasību, ja pusē no tā vējturbīnām neizmantos šo komponentu, kura izcelsme ir trešā valstī, no kuras radusies atkarība, bet otrā pusē to izmantos. Alternatīvi, ja katram galaproduktam ir vairāk nekā viens šāds komponents un šie komponenti ir identiski, pretendents var nolemt, ka katra vējturbīna sastāv no dažiem komponentiem, kuru izcelsme ir trešā valstī, no kuras radusies atkarība, bet citu nav. Svarīgs faktors, lai nodrošinātu atbilstību 7. panta 2. punktam, ir tas, ka ne vairāk kā 50 % no visiem attiecīgajiem projektā izmantotajiem komponentiem jābūt no valsts, no kuras radusies atkarība.

7. panta 2. punkta otrajā daļā dalībvalstīm ir dota elastība pieņemt ne tik stingras prasības, ja konkrētu komponentu, kuru izcelsme ir vienā trešā valstī, piegādes daļa pārsniedz 85 % no kopējām piegādēm Eiropas Savienībai. Šajā gadījumā tiek uzskatīts, ka atkarības līmenis no vienas trešās valsts ir tik augsts, ka noturības kritērija stingra piemērošana varētu apdraudēt minētā komponenta piegādes drošību. Tāpēc dalībvalstis var nolemt noteikt augstāku maksimālo robežvērtību – līdz 85 % – komponentiem, kuru izcelsme ir trešā valstī, no kuras radusies atkarība. Šī maksimālā robežvērtība tika izvēlēta, lai novērstu to, ka augstāka robežvērtība (kas ir tuvāk 100 %) padara noteikumu neefektīvu, kā arī lai nodrošinātu pakāpenisku diversifikāciju. Tāpēc ir vērts atgādināt par Īstenošanas regulas 9. apsvērumu, kurā izsoles rīkojošās iestādes tiek aicinātas, lemjot par to, vai neto nulles emisiju tehnoloģijām vai to galvenajiem specifiskajiem komponentiem piemērot noturību kā pirmskvalifikācijas vai piešķiršanas kritēriju, ņemt "vērā Savienības atkarības līmeni no trešās valsts saistībā ar minēto neto nulles emisiju tehnoloģiju vai tās galveno specifisko komponentu, alternatīvu piegādes avotu pieejamību un ietekmi, kāda uz minētā galvenā konkrētā komponenta piegādi varētu būt noturības kā pirmskvalifikācijas kritērija, nevis kā piešķiršanas kritērija piemērošanai".

3. **Komisija attiecībā uz sauszemes vējparkiem, atkrastes vējparkiem un elektrolīzeriem nav konstatējusi, ka vairāk nekā 50 % vai vairāk nekā 40 %, ja šis līmenis divus gadus pēc kārtas ir palielinājies vidēji par vismaz 10 procentpunktiem, no attiecīgā neto nulles emisiju tehnoloģijas galaprodukta piegādes Savienībā izcelsme ir vienā trešā valstī** – 7. panta 1. punkta prasības attiecas uz minēto tehnoloģiju izsolēm saistībā ar Ķīnas izcelsmes galaproduktiem un to galvenajiem specifiskajiem komponentiem. Atbilstība 7. panta 3. punktam tiks nodrošināta, ja vismaz 75 % no galaproduktiem, kas ir daļa no piedāvājuma, atbildīs 7. panta 1. punktā izklāstītajām prasībām attiecībā uz Ķīnas izcelsmes galaproduktiem un to galvenajām specifiskajām sastāvdaļām. Piemēram, sauszemes vēja

([33]) KOMISIJAS PAZIŅOJUMS, ar ko sniedz atjauninātu informāciju, lai saskaņā ar Regulu (ES) 2024/1735 par pasākumu satvara izveidi Eiropas neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas ekosistēmas stiprināšanai (Neto nulles emisiju industrijas akts) noteiktu dažādu trešo valstu izcelsmes galaproduktu un to galveno specifisko komponentu piegāžu īpatsvaru Eiropas Savienības piegāžu kopapjomā (OV C, C/2025/3236, 18.6.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3236/oj).

([34]) Piemērs par noturības atbilstības kritēriju FE tehnoloģijai 2026. gadā:
"konkrēti Īstenošanas regulā (ES) 2025/1178 uzskaitītos galaproduktus un galvenos specifiskos uzstādīšanas komponentus pēc to veida nemontē un neražo trešā valstī, attiecībā uz kuru Komisija, ievērojot NNEIA 29. panta 2. punktu, ir konstatējusi, ka vairāk nekā 50 % no galaproduktu piegādes Savienībā ir no vienas trešās valsts vai ka vienas trešās valsts izcelsmes galaproduktu piegāde Savienībā ir palielinājusies vidēji par vismaz 10 procentpunktiem divus gadus pēc kārtas un sasniedz vismaz 40 % no piegādes Savienībā, un īpaši:
a) FE modulis nav samontēts šajā trešā valstī;
b) FE elementu izcelsme nav minētajā trešā valstī;
c) invertoru izcelsme nav minētajā trešā valstī;
d) vismaz viena cita galvenā specifiskā komponenta, kas iekļauts Regulas (ES) 2025/1178 pielikumā iekļautajā sarakstā, izcelsme nav minētajā trešā valstī."

enerģijas projektam, kas piedalās izsolē, kurai piemēro NNEIA 26. pantu un kurā plānots uzstādīt 100 vējturbīnas, būtu jāapņemas uzstādīt vismaz 75 turbīnas, kas atbilst 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta prasībām, neiekļaujot galaproduktu un vairāk nekā trīs galvenos specifiskos komponentus, kuru izcelsme ir Ķīnā. Tiešās piedziņas transmisijas (ieskaitot ģeneratoru) un/vai pārnesumkārbas transmisijas (ieskaitot ģeneratoru) nevar iekļaut galvenajās specifiskajās sastāvdaļās, kuru izcelsme ir Ķīnā ([35]).

Šā noteikuma pamatojums ir tāds, ka attiecībā uz šīm tehnoloģijām pastāv ievērojams risks, ka palielināsies atkarība no importa no Ķīnas, kas var apdraudēt Eiropas Savienības piegādes drošību. Šis secinājums pamatojas uz pašreizējām un prognozētajām šo tehnoloģiju piedāvājuma un pieprasījuma tendencēm visā pasaulē un ES, kā arī to, ka Ķīnas ražošanas jauda pārsniedz 50 % no pasaules ražošanas apjoma un tās prognozētais ražošanas apjoms ievērojami pārsniedz iekšzemes mērķrādītājus un paredzamo pieprasījumu. Bija jāveic pasākumi, lai sasniegtu sabiedriskās politikas mērķi mazināt risku, ko rada liela atkarība, šajā stratēģiski svarīgajā nozarē dažādojot piegādes avotus.

Regulas 7. panta 3. punkts neskar 7. panta 2. punkta piemērošanu sauszemes vēja un atkrastes vēja enerģijai un elektrolīzeriem, ja viena to galvenā specifiskā komponenta, kura izcelsme ir vienā trešā valstī, piegādes īpatsvars pārsniedz 7. panta 2. punkta pirmajā daļā noteiktās robežvērtības.

Ir svarīgi precizēt, ka 7. pantā ir paredzēta pilnīga saskaņošana attiecībā uz: i) prasībām par to komponentu maksimālo skaitu, kuru izcelsme var būt trešā valstī, no kuras Eiropas Savienība ir pārmērīgi atkarīga, vai pastāv ievērojams atkarības palielināšanās risks; un ii) galvenajiem stratēģiskajiem komponentiem. Tas nozīmē, ka attiecībā uz neto nulles emisiju tehnoloģiju galaproduktiem un galvenajiem specifiskajiem komponentiem, uz kuriem attiecas NNEIA 26. pants, dalībvalstis nevar noteikt atšķirīgus skaitļus vai identificēt dažādus galvenos stratēģiskos komponentus, lai izpildītu 7. pantā noteiktās minimālās prasības. Ievērojot 7. pantā noteiktos ierobežojumus, pretendentiem būtu jāsaglabā elastība, izvēloties, kurus komponentus ([36]) tie plāno iegādāties no trešās valsts, no kuras Eiropas Savienība ir pārmērīgi atkarīga vai attiecībā uz kuru pastāv ievērojams atkarības palielināšanās risks, un dalībvalstis nevar ierobežot šo elastību.

Tomēr gadījumos, kad noturība izsolēs tiek izmantota kā piešķiršanas kritērijs, dalībvalstis saglabā iespēju un tiek mudinātas veicināt turpmāku diversifikāciju prom no valsts, no kuras Eiropas Savienība ir pārmērīgi atkarīga, un pārsniegt 7. pantā noteiktās minimālās prasības, piešķirot tiem pretendentiem vairāk punktu, kas pārsniedz minētās minimālās prasības, izmantojot papildu piešķiršanas kritērijus. Praksē dalībvalstīm, kuras ir noteikušas minimālās prasības piešķiršanas kritēriju veidā, kas saskaņoti ar Īstenošanas regulas 7. pantu, ir iespēja padarīt šīs prasības vērienīgākas, minimālajām prasībām pievienojot papildu piešķiršanas kritērijus attiecībā uz vairākiem galvenajiem specifiskajiem papildu komponentiem. Piemēram, izsolē par sauszemes vēja enerģijas izvēršanu dalībvalsts varētu nolemt piešķirt noteiktu punktu skaitu pretendentiem, kas atbilst 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta minimālajām prasībām (ne vairāk kā trīs galveno specifisko komponentu izcelsme ir trešā valstī, no kuras radusies atkarība), un piešķirt papildu punktus pretendentiem, kas atbilst stingrākām prasībām (piemēram, ne vairāk kā divu komponentu izcelsme ir trešā valstī, no kuras radusies atkarība). To darot, attiecībā uz minimālo prasību dalībvalstis nevar noteikt atšķirīgus daudzumus vai atšķirīgus galvenos stratēģiskos komponentus, lai izpildītu šīs vērienīgākās prasības.

Attiecībā uz visiem ar cenu nesaistītajiem kritērijiem saskaņā ar NNEIA 26. panta 2. punktu dalībvalstis var apvienot pirmskvalifikācijas un piešķiršanas kritēriju, tai skaitā noturības kritēriju, piemērošanu, lai izpildītu 7. pantā noteiktās minimālās prasības. Piemēram, dalībvalsts varētu nolemt, ka prasības par to komponentu maksimālo skaitu, kuru izcelsme ir trešā valstī, no kuras Eiropas Savienība ir pārmērīgi atkarīga, tiek piemērotas kā pirmskvalifikācijas kritēriji, savukārt

([35]) Piemērs par atkrastes vēja enerģijas tehnoloģiju noturības atbilstības kritēriju 2026. gadam:
"Savā pieteikumā tā iesniedzējam ir jāapņemas dažādot savas piegādes, aizliedzot vismaz 75 % projekta vēja ģeneratoru iegādāties no Ķīnas Tautas Republikas:
— atkrastes vējturbīna (= galaprodukts) un
— ģenerators (= obligāts galvenais specifiskais komponents), un
— trīs citi galvenie specifiskie komponenti pēc pieteikuma iesniedzēja izvēles no deviņiem galvenajiem specifiskajiem vējturbīnas komponentiem. Vējturbīnu deviņu galveno specifisko komponentu saraksts ir noteikts Komisijas 2025. gada 23. maija Īstenošanas regulā (ES) 2025/1178.
Turklāt pieteikuma iesniedzējam savā pieteikumā jāapņemas, ka ne vairāk kā 85 % no projekta pastāvīgajiem magnētiem būs no Ķīnas Tautas Republikas."

([36]) Galaproduktu un galveno specifisko komponentu sarakstā, kas noteikts Īstenošanas regulā (ES) 2025/1178.

prasības par galveno stratēģisko komponentu izcelsmi tiek piemērotas kā piešķiršanas kritēriji (piemēram, ne vairāk kā trīs galvenie sauszemes vēja sistēmu specifiskie komponenti var būt no trešās valsts, no kuras ir radusies atkarība, un piešķiršanas punkti tiek piešķirti, ja tiešās piedziņas transmisijas (tai skaitā ģeneratora) un/vai pārnesumkārbas transmisijas (tai skaitā ģeneratora) izcelsme nav minētajā trešā valstī). Saskaņā ar to pašu loģiku, ja piemēro 7. panta 2. punktu, dalībvalstis var nolemt piemērot noturību kā pirmskvalifikācijas kritēriju vienam vai vairākiem komponentiem un kā piešķiršanas kritēriju vienam vai vairākiem citiem komponentiem, piemēram, lai ņemtu vērā dažu komponentu piegādes pieejamību un iespējamo ietekmi uz izmaksām, ko rada noturības piemērošana kā pirmskvalifikācijas kritērijs, nevis kā piešķiršanas kritērijs. Tomēr būtu jānorāda, ka dalībvalstis vienas minimālās prasības piemērošanu nevar sadalīt vairāk nekā vienā kritērijā, kurā apvienoti pirmskvalifikācijas un piešķiršanas kritēriji, piemēram, atkrastes vēja izsolei nosakot pirmskvalifikācijas kritēriju, saskaņā ar kuru izcelsme trešā valstī, no kuras Eiropas Savienība ir pārmērīgi atkarīga, var būt ne vairāk kā diviem galvenajiem specifiskajiem komponentiem, un līdzīgu piešķiršanas kritēriju diviem citiem galvenajiem specifiskajiem komponentiem, jo 7. panta 1. punkta c) apakšpunktā ir noteikts, ka "ne vairāk kā četru galveno specifisko komponentu izcelsme ir šajā trešā valstī".

Attiecībā uz visiem pārējiem ar cenu nesaistītajiem kritērijiem un kā noteikts Īstenošanas regulas 16. panta 2. punktā, pretendentiem ir jāapņemas ievērot noturības prasības piedāvājuma iesniegšanas brīdī vai agrāk, savukārt faktisko atbilstību var pierādīt vēlāk. Attiecīgajām iestādēm ir rīcības brīvība izlemt, kad tās pārbaudīs faktisko atbilstību prasībām, kas var būt dažādos laikos visā projekta darbības laikā. Nosakot prasības pierādīt atbilstību noturības prasībām, dalībvalstīm būtu svarīgi ņemt vērā vairuma atjaunīgās enerģijas projektu ilgo izpildes laiku un to, cik grūti pretendentiem un ražotājiem ir savlaicīgi zināt, no kura piegādātāja tie saņems galaproduktus un galvenos specifiskos komponentus, daļēji globālās piegādes ķēdes un pieprasījuma pēc konkrētiem produktiem un komponentiem mainīguma dēļ. Tāpēc pretendentiem būtu grūti pierādīt atbilstību noturības prasībām piedāvājuma iesniegšanas brīdī, kas, it īpaši attiecībā uz lieliem un sarežģītiem projektiem, bieži vien ir vairākus gadus pirms projekta faktiskās nodošanas ekspluatācijā.

Attiecībā uz to, kā pierādīt atbilstību noturības kritērijam, Īstenošanas regulas 16. panta 5. punktā ir noteikts, ka "atbilstību 7. pantā minētajiem kritērijiem novērtē, pieprasot pretendentiem iesniegt muitas dokumentus saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 952/2013, ja tādi ir pieejami, un citus attiecīgus dokumentus, kas apliecina neto nulles emisiju tehnoloģijas vai tās galveno specifisko komponentu izcelsmi vai montāžas vietu, arī rēķinus vai jebkādus citus līdzekļus". Regulā (ES) Nr. 952/2013 ir paredzēti noteikumi un procedūras muitas operācijām ES, kas ietver izcelsmes noteikumu jēdzienu, lai noteiktu produkta izcelsmes vietu. Nepreferenciālas izcelsmes noteikumi ir norādīti Eiropas Komisijas "Tabulā ar noteikumu sarakstu, ar ko produktiem piešķir nepreferenciālu izcelsmi (atbilstoši klasifikācijai KN)". Norādījumu par 28. pantu ([37]) I pielikumā ir parādītas saskaņotās sistēmas pozīcijas, kas saistītas ar neto nulles emisiju tehnoloģijām un kas ir visbūtiskākās NNEIA 26. pantam, kā arī 28. pantam. Šīs pozīcijas var salīdzināt ar Eiropas Komisijas tabulu, lai noteiktu piemērojamos nepreferenciālos izcelsmes noteikumus saskaņā ar Savienības muitas kodeksu. Pretendentiem būtu jāiesniedz muitas deklarācijas kā galvenā dokumentācija, ar ko pierāda atbilstību noturības kritērijam.

Attiecībā uz nepreferenciālu izcelsmi piemēro brīvas pierādīšanas principu, un tas nozīmē, ka var izmantot plašu dokumentu klāstu un ticamus pierādījumus, lai pierādītu ražojuma ražošanas vai montāžas vietu, kā deklarēts muitas deklarācijās. Šie dokumenti varētu ietvert rēķinus, ražojuma identifikācijas numurus, sērijas numurus vai kodus, datu plāksnītes, izcelsmes sertifikātus, konosamentus un citus transporta dokumentus, materiālu pavadzīmes, piegādātāju deklarācijas, piegādes pavadzīmes, līgumus ar piegādātājiem, rūpnīcas inspekcijas sertifikātus vai ražošanas izpildes sistēmas. Lai gan ieguldījums noturības stiprināšanā var būt jāverificē attiecībā uz katru neto nulles emisiju tehnoloģijas galaprodukta galveno specifisko komponentu (dažādos tā vērtības ķēdes līmeņos), muitas deklarācijās ir sniegta informācija tikai par ES importēto galveno specifisko komponentu izcelsmi, nevis par citiem galvenajiem specifiskajiem komponentiem, piemēram, tiem, kas ir vērtības ķēdes nākamajā līmenī, vai tiem, kas ražoti ES.

([37]) Komisijas paziņojums "Norādījumi par to, kā īstenot 28. pantu Regulā (ES) 2024/1735 par pasākumu satvara izveidi Eiropas neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas ekosistēmas stiprināšanai un ar ko groza Regulu (ES) 2018/1724 (Neto nulles emisiju industrijas akts)" (OV C, C/2026/123, 7.1.2026., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/123/oj).

Šā iemesla dēļ īstenošanas regulas16. panta 5. punktā noteikts, ka muitas dokumentācija būtu jāiesniedz, ja tāda ir pieejama, un to var papildināt ar citiem attiecīgiem dokumentiem, kas apliecina neto nulles emisiju tehnoloģiju galaproduktu un galveno specifisko komponentu izcelsmi vai montāžas vietu saskaņā ar to nepreferenciālas izcelsmes noteikumiem. Piemēram, FE moduļa gadījumā muitas deklarācijā ir sniegta informācija tikai par paša moduļa izcelsmi. Lai noteiktu pamatā esošo galveno specifisko komponentu (t. i., solārā stikla, FE elementu, FE plāksnīšu, FE kvalitātes kategorijas silīcija lietņu un FE kategorijas polikristāliskā silīcija) izcelsmi, ir vajadzīgi vēl citi dokumenti papildus iepriekš uzskaitītajiem. 16. panta 5. punktā rēķini ir minēti kā iespējams apliecinošs dokuments, ko varētu izmantot šim nolūkam. Tomēr dalībvalstis var pieprasīt citus dokumentus, ja tie sniedz ticamu informāciju, kas ražojumus sasaista ar to ražošanas vai montāžas vietu. Šie dokumenti varētu ietvert ražojuma identifikācijas numurus, sērijas numurus vai kodus, datu plāksnītes, izcelsmes sertifikātus, konosamentus un citus transporta dokumentus, materiālu pavadzīmes, piegādātāju deklarācijas, piegādes pavadzīmes, līgumus ar piegādātājiem, rūpnīcas inspekcijas sertifikātus vai ražošanas izpildes sistēmas. Ja pretendents neiesniedz attiecīgu dokumentu, kas apliecina galaprodukta vai galvenā specifiskā komponenta izcelsmi vai montāžas vietu, dalībvalstīm būtu automātiski jāuzskata, ka minēto galaproduktu vai galveno specifisko komponentu izcelsme ir valstī vai tie ir samontēti valstī, no kuras ES ir ļoti atkarīga.

Ja projekta īstenošanas laikā ir jāmaina piegādātāji, tiem būtu jāatbilst kritērijiem, kas noteikti sākotnējā izsolē, kurā tika izraudzīts piedāvājums. Piemēram, ja ir piemēroti noturības kritēriji, komponentu aizstāšana projektā būtu jāatļauj tikai tad, ja tie atbilst sākotnēji paredzētajam ieguldījumam noturībā. Izņēmumi būtu jāpiemēro tikai tad, ja izsoles kritēriju ievērošana radītu tehnisku nesaderību.

4.5. **Ieguldījums ilgtspējas stiprināšanā**

Saskaņā ar Neto nulles emisiju industrijas akta 26. panta 2. punktu dalībvalstīm būtu jānovērtē izsoļu ieguldījums ilgtspējā, izvērtējot piedāvājumu vidisko ilgtspēju vai to ieguldījumu inovācijā vai energosistēmas integrācijā.

4.5.1. *Vidiskā ilgtspēja*

Izsoles ieguldījumu ilgtspējā var novērtēt, nosakot ar cenu nesaistītus vidiskās ilgtspējas kritērijus, pēc kuriem novērtē ietekmi uz klimatu un vidi. Šiem kritērijiem ir jāpārsniedz minimālās prasības, kas noteiktas piemērojamajos tiesību aktos, tai skaitā valsts un ES tiesību aktos. Kā paskaidrots Īstenošanas regulas 16. apsvērumā, dalībvalstis, izstrādājot vidiskās ilgtspējas kritērijus, var piemērot vienu vai vairākus no Īstenošanas regulā noteiktajiem vidiskās ilgtspējas kritērijiem vai citus kritērijus, kurus tās uzskata par būtiskiem. Ja dalībvalstis izvēlas piemērot Īstenošanas regulā izstrādātos kritērijus, tām ir jāievēro regulā noteiktā metodika.

Attiecībā uz oglekļa pēdu pašlaik nav saskaņotas saistošas Savienības metodikas par tehnoloģijām, kas ietilpst Īstenošanas regulas darbības jomā. Komisija ir paziņojusi, ka tā strādās, lai vienkāršotu un saskaņotu oglekļa uzskaites metodes ([38]). Saistībā ar tādu regulu, ar ko izveido satvaru ekodizaina prasību noteikšanai ilgtspējīgiem produktiem ([39]), Komisija varētu strādāt pie informācijas, kas saistīta ar vides aprites cikla rādītājiem, piemēram, oglekļa pēdu. Tas atšķirtos no energomarķējuma prasībām un citiem vidiskās ilgtspējas rādītājiem, piemēram, reciklējamības.

Tikmēr Īstenošanas regulā ir sniegta informācija par to, kādi principi pārredzamības un datu kvalitātes prasību ziņā būtu jāievēro šādā oglekļa pēdas novērtējumā (pamatojoties uz aprites cikla novērtējumu – ACN). Tam būtu arī jānodrošina, ka oglekļa pēda aptver vairākus aprites cikla posmus. Tā kā datu pieejamība un uzticamība, lai aptvertu visus ACN posmus, var atšķirties, tas būtu jāņem vērā, nosakot sistēmas robežas un pieņēmumus attiecībā uz oglekļa pēdu ([40]).

([38]) Paziņojums "Tīras rūpniecības kurss – kopīgs konkurētspējas un dekarbonizācijas ceļvedis" (COM(2025) 85).

([39]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1781 (2024. gada 13. jūnijs), ar ko izveido satvaru ekodizaina prasību noteikšanai ilgtspējīgiem produktiem, groza Direktīvu (ES) 2020/1828 un Regulu (ES) 2023/1542 un atceļ Direktīvu 2009/125/EK (OV L, 2024/1781, 28.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1781/oj).

([40]) Komisijas Ieteikumu (ES) 2021/2279 var uzskatīt par būtiski atsauci attiecībā uz izstrādes datiem un norādījumiem.

4.5.2. *Inovācija*

Inovācijas kritērija mērķis ir nodrošināt, ka tad, kad inovācija tiek integrēta izsolē, uzvarējušie projekti uzrāda jūtamus uzlabojumus salīdzinājumā ar pašreizējo situāciju. Atzīstot, ka inovācijai var būt dažāda ietekme, Īstenošanas regulā nav noteikti ierobežojumi attiecībā uz jomām, kurās šai inovācijai būtu jānotiek. Tā vietā šīs jomas tiks iezīmētas izsoles plānošanas procesā, pamatojoties uz konkrētajiem inovācijas mērķiem, ko noteikušas dalībvalstis, kuras organizē izsoli. Īstenošanas regulā ir nošķirtas tīras inovācijas izsoles un izsoles, kas ietver dažus inovatīvus aspektus, bet galvenokārt ir vērstas uz ieviešanu. Tādējādi Īstenošanas regulā ir noteikti dažādi pienākumi atkarībā no īstenotās inovācijas rakstura.

4.5.3. *Energosistēmas integrācija*

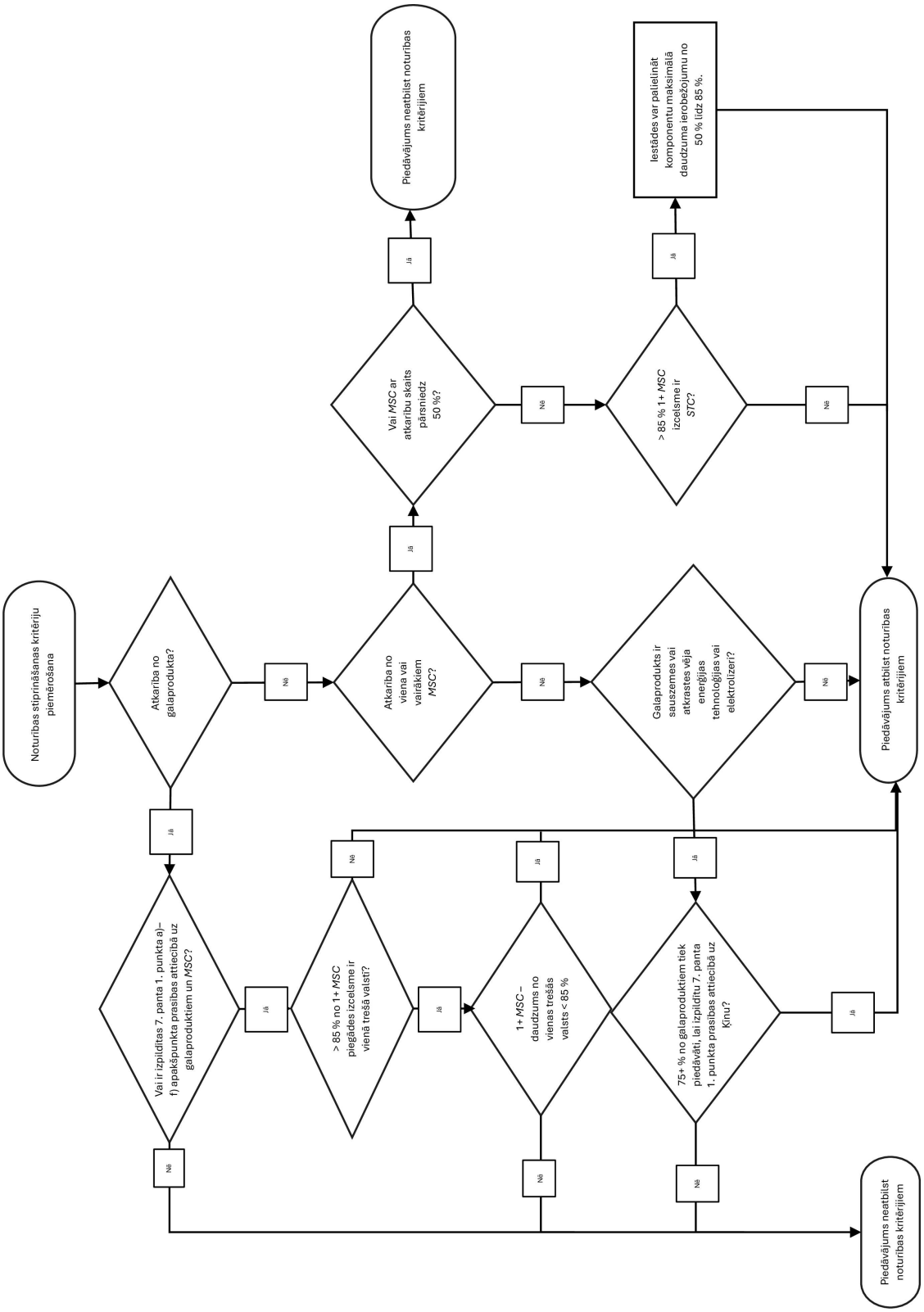
"Energosistēmas integrācija", kā definēts NNEIA, nozīmē atjaunīgās enerģijas integrācijas palielināšanu elektroenerģijas sistēmā un sistēmas līmeņa efektivitātes panākšanu, tai skaitā starp energonesējiem, infrastruktūrām un pieprasījuma nozarēm. Energosistēmas integrācijas vispārējais mērķis ir nodrošināt no fosilām degvielām brīvus, elastīgus, uzticamus un resursefektīvus energopakalpojumus par viszemākajām iespējamajām izmaksām.

Īstenošanas regulā ir noteikti ar cenu nesaistīti kritēriji energosistēmas integrācijai atjaunīgās enerģijas izsolēs, lai palīdzētu samazināt energosistēmas izmaksas, pievēršoties atjaunīgās enerģijas projektu darbības ietekmei uz sistēmu. Piedāvājumu ieguldījums energosistēmas integrācijā būtu jānovērtē atbilstoši to spējai palīdzēt samazināt sistēmas vajadzības, pamatojoties uz trim dimensijām: 1) laiciskā elastība, 2) atrašanās vietas ietekme un 3) energonesēju savienojums.

15. panta mērķis ir nodrošināt, ka tiek ņemtas vērā visas trīs dimensijas, nevis tikai laiciskā elastība. Iemesls ir tāds, energosistēmas integrācijas ziņā visas dimensijas ir savstarpēji atkarīgas, kas padara tās grūti nodalāmas. Lai gan Īstenošanas regulā ir noteikts, ka, plānojot izsoli, ir jāņem vērā visas trīs dimensijas, tajā nav noteikts, ka tās visas ir jāīsteno kā daļa no energosistēmas integrācijas kritērija, kas nav cena.

1. PIELIKUMS

Noturības kritērija plūsmkarte

2. PIELIKUMS

NNEIA atbilstošu FE iekārtu piemērs saskaņā ar Īstenošanas regulas 7. panta 1. punktu

Tā kā ir konstatēta atkarība no piegādēm no vienas trešās valsts, atbilstība Īstenošanas regulas 7. panta 1. punktam tiek nodrošināta, ja:

- ✓ saules FE sistēma nav samontēta šajā trešā valstī;
- ✓ FE invertora un FE elementu izcelsme nav šajā trešā valstī;
- ✓ FE moduļi nav samontēti minētajā trešā valstī;
- ✓ vismaz viena cita izmantotā galvenā specifiskā komponenta (*MSC*) izcelsme nav minētajā trešā valstī.

3. PIELIKUMS.

NNEIA atbilstošu sauszemes vējturbīnu piemērs saskaņā ar Īstenošanas regulas 7. panta 3. punktu

≥ 75 % turbīnu jāatbilst 7. panta 1. punktam attiecībā uz ķīnu:

- ✓ turbīnu (galaprodukta) izcelsme nav ķīnā;
- ✓ ne vairāk kā trīs *MSC* izcelsme ir ķīnā, neskaitot pārvadu / ģeneratoru

VISĀM turbīnām: ne vairāk kā 85 % no projekta pastāvīgajiem magnētiem būs no ķīnas (7. panta 2. punkts).